

Adoption & Samfund

Medlemsblad for Adoption & Samfund | Nr. 2 | April 2012 | 36. årgang

TEMA: ETNICITET

A & S Landsmøde 2012 | Kan man være racistisk, når man har adopteret?
Race, adoption og fællesskaber | Det er grimt, forkert og medfødt

INDHOLD

Leder: Inklusion i folkeskolen gælder også adoptivbørn	3
Lone Lindberg: Landsmøde næste år – på Christiansborg	4
Gunhild Korsgård: Adoptivfamilier er både almindelige og noget særligt	7
Gunhild Korsgaard: Der er masser af børn til adoption – special needs-børn	8
Gunhild Korsgaard: Medvind fra politikere på landsmødet	9
Lene Myong: Race, adoption og fællesskaber	10
Nola Grace Gaardmand: Det er grimt, forkert og medfødt	12
Anne Thompson: Kan man være racistisk, når man har adopteret?	16
Pia Reinholm Jensen: Tak til alle handlekraftige mennesker, der tør have en holdning	19
Så' det sagt	20
Ina Dulanjani Dygaard: Racer er til dyr, ikke til mennesker	21
Lærke Shi Clemen Christensen: En hilsen til foråret	22
Iben Krarup Høegsberg, Dorte Egelund og Louise Svendsen: Adoption bliver reelt værdifuldt, når vi tør begribe og gribe det særligt sårbare ...	23
Trine Brix: Åh, de smukke unge mennesker	25
Louise Svendsen: Nekrolog: Lars von der Lieth – en mand der har sat sig mange – og dybe spor	28
Lokalforeninger	29
Annoncer	32
Rådgivningsguide	35
Kalender	36

Adoption & Samfund

Foreningstelefon:
Hjemmeside:

65 92 00 18
www.adoption.dk

HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Jens Damkjær
Vestre Fasanvej 53
8410 Rønde
jens.damkjaer@adoption.dk
40 83 41 93

Næstformand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

2. næstformand:

Jørn K. Pedersen
Prangerager 38
7120 Vejle Øst
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Sekretær (valgt uden for HB):

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Bestyrelsesmedlemmer:

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Lisbet Mogensen
Paradisvej 4, Ulborggård
6990 Ulfborg
lisbet.mogensen@adoption.dk
97 48 19 29 / 24 46 16 99 (mob.)

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
59 43 92 01

Sidsel Babette Johansen
Englodden 8
8320 Mårslet
sidsel.babette.johansen@adoption.dk
86 78 27 22

Lilian Bitsch
Nørregade 32
6670 Holsted
lilian.bitsch@adoption.dk
75 39 38 09

Charlotte Christensen
Gl. Ringkøbingvej 1A
7400 Herning
charlotte.christensen@adoption.dk
97 21 18 78

Rie Østergaard
Holbækvej 16
7400 Herning
rie.oestergaard@adoption.dk
97 22 12 87

Bente Pedersen (pt. sygemeldt)
Assensvej 52, st. th.
5750 Ringe

Suppleanter:

Sofie Bay
Falkenbergvænget 50
3134 Ålsgårde
sofie.bay@adoption.dk
49 13 49 37

Malene Fenger-Grøndahl
Ny Munkegade 32, 3. th.
8000 Århus C
malene.fenger-grondahl@adoption.dk
26 74 25 76

Søren Hansen
Hjortevænget 22
5800 Nyborg
soren.hansen@adoption.dk
22 54 11 51

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
kasserer@adoption.dk
86 45 26 32

Medlemsadministration:

Adoption & Samfund
Medlemsadministrationen
Skibbroen 6,2. – Postboks 13
6200 Aabenraa
medlemsadm@adoption.dk
35 29 42 52

KOLOFON

Redaktion:

Hovgårdsparken 53
2670 Greve
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53 (kontakt efter 19)
2670 Greve

Anne-Louise 39 61 03 61
Linnemann Bech
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6 (kontakt 17-19)
2720 Vanløse

Lykke L. Pedersen 45 85 12 79
Brede 65
2800 Kgs. Lyngby

Karina Ahm 31 33 28 38
Hobrogade 13, 4. tv. (kontakt efter 18)
2100 København Ø

Pia Reinholm Jensen 47 74 23 53
Elverdamsvej 3A
3300 Frederiksværk

Ansvarshavende for dette nummer:

Anne Marie Andresen

Medlæser:

Lykke L. Pedersen

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76
Oplag: 4.300 stk.

Adresseændring, udmeldelse m.v. bedes
meddelt medlemsadministrator på e-mail
medlemsadm@adoption.dk.

Abonnement kr. 400,-
Medlemskab inkl. blad kr. 400,-
Annoncepris Kr. 10,- pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Hvis
man ønsker fotografens navn nævnt, skal det
anføres. Husk at oplyse om navn, adresse,
motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet
(inklusive billederne) lægges altid efterføl-
gende på www.adoption.dk.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens
synspunkter og ikke redaktionens eller
foreningens. Redaktionen forbeholder sig ret
til almindelig korrekturlæsning af indkomne
artikler.

Bladet udkommer i februar, april, juni, sep-
tember, oktober og december.

Forsiden: Olivia, knap 3 år, født i Etiopien med
storesøster Cille, 8 år.

DEADLINE NÆSTE NUMMER:

10.05.12

Du kan melde dig ind i Adoption & Samfund på
www.adoption.dk, eller brug koden her:

Inklusion i folkeskolen gælder også adoptivbørn

Den 28. februar fremsatte børne- og undervisningsminister Christine Antorini det mundrette "Forslag til lov om ændring af lov om Folkeskolen". Lovforslaget bærer undertitlen "Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning og tilpasning af klagereglerne til en mere inkluderende folkeskole mv." Måske er du en af de mange adoptivforældre, der spekulerer på, hvad det nu kan komme til at betyde for børn med adoptivbaggrund.

Formålet med loven er til at få øje på. 30 % af udgifterne til folkeskolen går i dag til specialundervisning med den uheldige sideeffekt, at den såkaldte almindelige undervisning i klasserne resurse-mæssigt gradvist er blevet udhulet til et niveau, hverken elever, lærere eller forældre kan være tilfredse med. Målet er lige så nemt at få øje på. Der skal flyttes penge fra "specialområdet" tilbage til "normalområdet" – og gerne spares lidt undervejs. Bekymringen, om hvorvidt der i fremtiden vil være fagligt overskud til også at inkludere adopterede børn, nærmest springer i øjnene og skal give anledning til særlig opmærksomhed.

Det er nemt blot at blive lidt ængstelig og ønske sig, at loven ikke bliver vedtaget. Men vedtaget, det peger alt på den gør omkring den 3. maj i år, og måske er lovforslaget også en eftertanke værd, for var det nu så godt med al den specialundervisning til så mange?

Bortset fra det uheldige i at skære ned i de samlede midler til skoleområdet, så er der nogle åbninger i den inkluderende tilgang, der kan blive positive for inklusion af adoptivbørn, der har brug for en ekstra hånd og bedre faglighed. For det første er det et skridt på vej væk fra diagnosehysteriet, hvor alt for mange børn og unge får en diagnose klistret i panden uden særligt mange svar på, hvad der så skal ske. For det andet bør loven om inklusion betyde en generel faglig opkvalificering af det pædagogiske personale - bl.a. genetablering eller opkvalificering af de enkelte skolers kompetencecentre. For det tredje er der tanker på vej om, at PPR-psykologerne kommer til at være mere på skolerne, og endelig er det et kærkomment skridt på vejen mod en forståelse af, at læring og dannelse til det gode liv foregår i fællesskaber, hvor forskellighed som hudfarve og oprindelse er helt naturlig.

Inklusion skal ikke blot være for de højtråbende eller utilpassede. Inklusion bør være en betegnelse for et bredt og kærligt menneskesyn som forberedelse til at leve i et in-

kluderende samfund, en forberedelse der også har øje for adoption. Derfor må det være helt naturligt, at enhver skole i fremtiden har et kompetencecenter med særlig viden om og forståelse for de udfordringer, adoptivbørn og adoptivfamilier kan have.

Jens Damkjær, landsformand

Landsmøde næste år – på Christiansborg

Temaet for årets landsmøde er „Adoption – en god måde at stifte familie på“. Mødet er delt op i en åben del, hvor dagplejere, pædagoger, lærere m.fl. kan deltage og få indblik i, hvad der gør adoptivbørn særlige i visse sammenhænge, samt en lukket del for foreningens aktive.

LANDSMØDE 2012

Af Lone Lindberg

Formand Jens Damkjær, der ikke havde megen stemme, bød velkommen. Nis Grønager Madsen, der har skrevet og komponeret „To hænder – to farver“, sang for sammen med sin datter Asta. Gad vide, hvornår den kan synges uden en klump i halsen?

Positive toner fra politisk hold

Folketingspolitiker Özlem Çekiç, der også er formand for Folketingets socialudvalg var inviteret til at holde åbningstalen. Özlem er ny inden for området, men havde virkelig fået læst på lektien og holdt et både personligt og positivt indlæg som start på dagen og debatten.

Özlem Çekiç fortalte om sin mormor i Tyrkiet, som var den i landsbyen, der tog sig af de omsorgssvigtede børn, hjalp dem og tog nogle af dem til sig – helt uautoriseret adoption. Hun var overrasket over så store krav, der bliver stillet for at kunne adoptere, og vil gerne være med til at kigge på dette.

Med hensyn til PAS-ordningen, dvs. post adoption service, altså rådgivning og hjælp til adoptivfamilier efter hjemkomst, vil Özlem gerne arbejde for at få ordningen bort fra SATS-puljemidlerne, sådan at ordningen bliver permanent. Ligeledes talte hun om det særlige børnetilskud til enlige adoptanter og understregede, at indførelsen af dette var en del af regeringsgrundlaget, og hun håbede meget, at det kunne blive til virkelighed med finansloven for 2013. Özlem understregede flere gange, at det ikke kan være beløbets størrelse, det handler om for de partier, der er imod, men måske mere en holdning til andre måder at stifte familie på.

Özlem adresserede også A&S's ønske om et videnscenter for adoption, og var positivt indstillet over for dette. Det er klart, at der er behov for viden, samling af forskningsresultater samt formidling af viden om adoption til fagpersoner, der har med adoptivbørn at gøre. Men samtidig gjorde hun klart, at det er vigtigt, at foreningen selv kommer med et forslag til set up for et sådant center.

Özlem Çekiç var også omkring racisme

og diskrimination og lovede at gøre sit til, at racisme og minoritetsproblemer fremover italesættes mere nuanceret end under den forrige regering. Hun opfordrede alle til at deltage i racismedagen, den 21. marts, til at blande sig i debatten, og til at sige fra, når vores børn udsættes for racisme.

Til sidst kom Özlem med en kraftig opfordring til A&S om at bruge politikerne, sørg for at få foretræde i socialudvalg og for socialministeren, om at gøre opmærksom på sig selv og foreningens holdninger: „Bland jer, og vær synlige!“

Hvis foreningen har brug for lokaler til afholdelse af diverse møder, så er det muligt at låne lokaler på Christiansborg. Og hvis vi ønsker at afholde vores landsmøde der, for at få et andet fokus, så er det også en mulighed. Og det blev mantraet for resten af Landsmødet: landsmøde næste år... på Christiansborg.

Med sig hjem kunne Özlem tage Adoptivonshåndbogen, som netop er udkommet.

Sundhedsplejen og adoptivfamilierne

Den første fagperson på podiet var Rie Hedegaard, sundhedsplejerske i Odense Kom-

mune. Hun gav sit bud på sundhedsplejerskens rolle i forhold til temaet „Adoption – en god måde at stifte familie på“.

Rie Hedegaard har sammen med sin kollega Lene Have Petersen fået et særligt tilbud til adoptivfamilier op at stå – på forsøgsbasis.

Alle nye familier har ret til sundhedspleje, men det er klart, at det er en anden rådgivning, der er behov for, når børnene er ældre.

En antropologistuderende har undersøgt adoptivforældres erfaring med sundhedsplejen. Generelt er oplevelsen, at sundhedsplejerskernes viden om adoption er utilstrækkelig, hvilket medfører, at forældrene ikke gør brug af sundhedsplejerskerne i særlig stort omfang. Derfor er tanken om et videntcenter, hvor viden kan samles, fastholdes og formidles, helt rigtig, mener Rie Hedegaard.

I nogle kommuner er der et særligt tilbud til adoptivfamilier, hvor familien besøges både før og efter hjemtagelse, men det har der ikke været i Odense hidtil.

Rie opfordrede familierne til selv at henvende sig til deres kommune – sundhedsplejerskerne får ikke automatisk besked, når børn hjemtages.

Gruppeforløbet for adoptivfamilier er struktureret med grupper á fire forældre (mødre) og deres børn, der har været i alderen 1-4 år. Der har været fokus på at skabe rammer for møderne, så de er rare for børnene at deltage i. Det er en forudsætning for, at mødre får et godt udbytte.

Et møde begynder med hygge og leg på gulvet, så en forfriskning ved bordet og herefter tid til snak og erfaringsudveksling. Ud over en gensidig præsentation og fortælling af det, der er gået forud for adoptionen, bliver emner som tilknytning, moderrollen, venner og familiers reaktion, kost, søvn, motorik, sprog m.m. taget op. Også parforholdet, opgaver i hjemmet og skismaet mellem glæden ved at blive mor og bekymringer for barnet fylder for mødrene. Sundhedsplejerskerne deltager ved fire møder samt et aftenmøde uden børn – herefter er det op til mødre selv, om de vil fortsætte.

Mødre giver udtryk for, at det er dejligt at kunne erfaringsudveksle med andre, der ved, hvad man taler om, for det kan være ensomt at stå med alle disse spørgsmål, når det måske er mange år siden, at vennekredsen har haft små børn.

Sundhedsplejersken kan generalisere over emnerne, almengøre det specifikke og sikre, at alle deltager. Uenighed er ok, men sundhedsplejerskerne giver også deres holdning til kende.

Odense Kommune fortsætter med to forløb om året. Rie Hedegaard håber, at hun og Lene Have kan blive adoptionssundhedsplejersker, så alle adoptivfamilier i Odense kan blive mødt af en vidende sundhedsplejerske.

Netværk skabes og viden formidles.

Ina Dygaard fra Adoption & Samfund.

Fra salen var der stor tilslutning til løsningen, og Rie og Lene blev opfordret til at så et frø i forhold til sundhedsplejen på landsplan.

Børnehavebarnet

Fokus for næste indlæg var børnehavebarnet, og her var fagpersonerne fra A&S's egne rækker, nemlig Rie Østergård og Charlotte Christensen fra HB, der begge er børnehavepædagoger i Herning Kommune.

Førhen blev der ikke lyttet til adoptivfamilier i Herning Kommune, men efter at Rie og Charlotte er begyndt at holde foredrag i kommunen, har adoptivfamilier fået ret til første prioritet på valg af institution, og viden om adoption er blevet formidlet til pædagoger og politikere.

Indlægget indeholdt mange relevante informationer om, hvor adoptivbarnet adskiller sig fra andre børn, og om de hensyn, som institutionen bør tage. Institutionen

bør være opmærksom på en række områder forud for barnets start, og der er en række behov som forudsigelighed, struktur og faste rammer som bør opfyldes, ligesom institutionens personale må acceptere behovet for en lang indkøringsperiode.

Pædagoger kan godt opleve, at adoptivforældre er pylrede omkring deres børn, men det er vigtigt at se dem som resourcestærke forældre, der bare er ekstra sårbare, når det gælder deres børn. Når børnene har behov for forudsigelighed og trygge rammer, så er det vigtigt at forældrene konsulteres før heldagsture, temauger osv. Forældrene har så mulighed for at vælge en anden pasningsløsning for barnet, hvis de ønsker det.

Charlotte beskrev efterfølgende en model, der giver mulighed for bevidst udviklingsarbejde med adoptivbarnet. Modellen kan naturligvis sagtens benyttes i andre sammenhænge.

Modellen hedder SMTTE-modellen, og bogstaverne står for Sammenhæng, Mål, Tegn, Tiltag og Evaluering. Charlotte beskrev med en case om drengen Sofus, hvordan modellen kan benyttes. Det kan anbefales at læse mere om modellen via et af disse link:

– uldallconsult.dk/Billeder/pdf/SMTTE-artikel.pdf
– infoblog.dk/download/smtte-model.pdf

Charlotte stillede til sidst spørgsmålstegn ved det rimelige i at bruge så mange ressourcer på et enkelt barn, men understregede også glæden ved at se, at indsatsen nytter. Det er jo et eksempel på, hvad inklusion handler om, men også et billede af, at det kræver både viden og ressourcer at give det ekstra, der skal til.

Skolebarnet

Janet Majlund, der sidder i bestyrelsen i lokalforeningen for København og er skolelærer og adoptivmor, holdt det næste indlæg. Hun indledte med at spørge, om der var skolelærere til stede, og svaret var nej.

Janet indledte med at konstatere, at det at være adopteret ikke opleves som et særligt vilkår blandt lærerne i den danske folkeskole. De reaktionsmønstre, som lærerne oplever i forhold til nogle adoptivbørn, passer ikke ind i deres opfattelse af „problembørn“.

Folkeskoleloven taler om at give børnene „tillid til egne muligheder“ – men oplevelsen i hverdagen er desværre, at dette overordnede mål kommer i konflikt med de faglige læringsmål.

Skolerne arbejder i højere og højere grad med inklusion af børn med problemer, og denne gruppe er mangfoldig.

Man kan tale om en slags adoptionsrelateret stress, der provokeres af skolens mange målinger, de mange skift i timen, over dagen, over året, nye lærere, skoleskift osv. Adoptivbørn har tit brug for lang tilvænning i forhold til disse skift.

Det er vigtigt, at lærerne skelner mellem, om børnene er fagligt svage, eller om de er „late learners“ pga. f.eks. sproglig usikkerhed, ovennævnte stress eller manglende evne til at regulere sig selv.

Desuden er det vigtigt, at lærerne går ind i forældre – barn – lærer – trianglen og prøver at etablere et godt samarbejde om barnet med veldefinerede roller til alle parter.

Forælderrollen indeholder bl.a. opgaver som at sørge for kost, motion og søvn, der er forudsætninger for god læring. Også lektiehjælp kan være en forældreopgave, men det er samtidig et potentielt konfliktområde, hvis barnet har svært ved faget. Samtidigt må man som forældre være med til at skabe den grad af forudsigelighed, der er behov for – her er skoleintra, ugesedler osv. til god hjælp. Det er også vigtigt, at

lærerne kender barnets baggrund og de benævnelser for f.eks. den biologiske mor, som anvendes hjemme.

Janet fortalte, at da hendes datter kom i teenagealderen, blev hun træt af Janets mange spørgsmål om skolen og bad hende holde op med at spørge. Janet fik listet et spørgsmål ind ved at sige: „Næste gang jeg må stille ét spørgsmål, så ved jeg godt, hvad jeg vil spørge om.“

Datteren sagde ok til et enkelt spørgsmål, og Janet spurgte, hvorfor hun ikke måtte spørge til skolen. Datteren svarede, at hun var bange for, at Janet ville blive utilfreds med skolen og flytte hende, for hun ønskede ikke at flytte. Et godt billede på, at det, der fylder for forældrene, måske ikke er så problematisk for børnene, som man tror.

Det er vigtigt både for forældre og lærere at se barnet og dets styrker og ressourcer. Barnet skal ikke opfattes som et offer, men som et barn, der har måttet kæmpe nogle kampe for at overleve og har opnået at få en familie på en anden måde end andre børn.

For at opnå dette har barnet haft nogle overlevelsesstrategier, som måske ikke er hensigtsmæssige længere – men som barnet vil ty til, når vanskelige situationer opstår.

I selve undervisningen kan læreren hjælpe barnet (og mange andre børn) ved at være bevidst om, hvor godt sproget beherskes. F.eks. ved at sikre sig, at begreber er på plads før start, eller ved at forklare gamle udtryk med nutidige ord.

Samtidigt kan det være godt at forklare, at hvis man forestiller sig, at man har en indvendig følelseselevator, der går op til 10. etage, så skal den ikke højere op end til

6. etage, mens man er i skolen. Endvidere kan anvendes begreber som lille stemme, midt mellem stemme og høj stemme, og man kan fortælle, hvilken stemme der må bruges i situationen.

Janet opfordrede forældrene til at tale med lærerne om det, der er svært for barnet. Det kan være fagligt – her kan ekstra materiale som f.eks. online opgaver måske hjælpe. Eller det kan være i forhold til forudsigelighed omkring vikar, temauger og ekskursioner.

Og så var det slut for den åbne del. Der var ønske om, at der havde været flere fagpersoner til stede under den åbne del, for indlæggene var kompetente og interessante. Det må overvejes, hvordan de fagpersoner, der har med vores børn at gøre, kan nås på anden vis. Her kommer vi igen tilbage til videntret og den formidlingsopgave, et sådan center kunne løse. Jens rundede af og sendte deltagerne ud i workshops med forskelligt indhold.

Der var stor spænding forud for middagen i spisesalen – mon maden var bedre end sidste år? Det var den helt klart – langt mere grøn og lækker. Og stemningen ved bordene var høj, dagens mange input skulle vendes, og adoptionshistorier fortæles og høres.

Tilbage i festsalen var gulvet ryddet, og to glade meget fynske linedancers var klar med musik og instruktion. Det var ikke kedeligt! Herefter var der kaffe og småkager, ost og rødvin i de doser, som man nu syntes – og så længe, man nu syntes. Nogle nød at kunne sove hele natten uden at blive vækket af småbørn, andre nød at kunne være længe oppe! ■

„Næste gang jeg må stille ét spørgsmål, så ved jeg godt hvad jeg vil spørge om.“

Noah og Molly; de bedste venner. Noah er 3 år og født i Sydkorea.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Adoptivfamilier er både almindelige og noget særligt

Adoption & Samfund har fire grundmål, hvor de to handler om rådgivning og særlig viden om adoption og adoptivfamiliers vilkår. Det fremgik af foreningens formand, Jens Damkjær's oplæg på landsmødet i Odense i marts.

LANDSMØDE 2012

Af Gunhild Korsgaard

Adoptivfamilier lever helt almindelige liv ligesom alle mulige andre.

Vi spiser havregryn om morgenen. Ser Disney og spiser slik om fredagen. Glemmer madpakken eller cykelhjelm - ind imellem.

Men vi har også nogle særlige vilkår, som gør, at det kan være svært at få tingene til at fungere. Og der mangler vi i mange tilfælde stadig omverdenens forståelse for eller accept af, at det at adoptere og det at være adopteret er noget særligt.

Det var bare nogle af de ting, Adoption & Samfunds formand, Jens Damkjær, tog udgangspunkt i, da han talte under overskriften "Adoption er en god måde at stifte familie på - Hvordan får vi resten af det danske samfund til at forstå det?" på landsmødet i Odense.

„Hvis vi tænker os en familie på fire, hvor forældrene bliver slået ihjel i en bilulykke

på grund af spritbilisme, og hvor de to børn placeres på et børnehjem, ville der så være nogen som helst i dette land, der ville betvivle, at de to børn vil kræve en særlig indsats? Nej vel?"

„Og det er netop dét, vi siger, når vi taler om nødvendigheden af at få oprettet et videns- og formidlingscenter om adoption. Vi siger, at børn, der har haft det svært i deres opvækst, har brug for en ekstra hånd," sagde Jens Damkjær.

Permanent PAS-ordning

Et nyt videns- og formidlingscenter om Adoption er blandt de fire grundmål, Adoption & Samfund stiler efter at få opfyldt. Et af de andre er at få PAS-ordningen (post adoption service) gjort permanent.

„Vi har nu fået en PAS-ordning i 2012-2013, og den hilser vi velkommen. Det er vi glade for. Men efterhånden, som der vil komme flere special-needs-børn til Danmark, vil der også være flere børn med særlige behov - samtidig med, at også skole-

børn, unge og voksne adopterede kan have brug for en PAS-ordning. Vi mener, den skal på finansloven," sagde Jens Damkjær.

Det tredje grundmål, Adoption og Samfund gerne vil opnå, er, at eneadoptanter ligesom andre enlige forsørgede skal have ret til det særlige børnetilskud.

„Selvfølgelig skal vi også have ligestilling på det område, og dét, vi hører fra politikerne på Christiansborg lige nu, er positivt," sagde Jens Damkjær. (Se også politikernes udtalelser på landsmødet i en anden artikel i bladet).

Det fjerde og sidste grundmål er en afskaffelse af 26-års-reglen for adopterede.

„Det falder én for brystet, at 26-års-reglen eller tilknytningskravet kan ramme en adopteret, der for eksempel er kommet til Danmark som seks-årig. At den regel gælder, hvis adoptivbarnet som voksen skulle finde på at blive forelsket i en ikke-EU-borger, har jeg svært ved at forstå," sagde Jens Damkjær. ■

Ditte, 9 år smiler om kap med solen. Ditte er født i Vietnam.

Andrea har lige opdaget, at man også kan få kirsebær i Spanien. Dem elsker hun. Andrea er 5 år og født i Kina.

Der er masser af børn til adoption – *special needs-børn*

Det passer ikke, at der ikke er børn nok til adoption, sagde både DanAdopt og AC Børnehjælp på Adoption & Samfunds landsmøde i Odense. Men der er ikke så mange helt små, raske og sunde børn, som der har været.

LANDSMØDE 2012

Af Gunhild Korsgaard

Der er uendeligt mange myter om adoption lige nu. Nogle af dem går på, at der ikke længere er børn til adoption. At antallet af adoptivbørn, som kan komme til Danmark, ebber ud nu.

Det passer bare ikke. Det handler om, at det ikke er de børn, som normalt ligger højest på ønskelisterne, der er nok af.

Det understregede Marianne Wung-Sung, direktør i DanAdopt, på Adoption og Samfunds landsmøde i Odense i marts.

„Det er rigtigt, at de få små, helt raske børn, man har set til adoption i perioder, ikke er der mere. Men der er mange af vores

„Der er færre sunde og raske børn til adoption i vores afgiverlande, blandt andet på grund af flere indenlandske adoptioner. Derfor er der flere special needs-børn”

afgiverlande, som henvender sig til os med konkrete børn, som de gerne ser adopteret til Danmark. Special needs-børn,” forklarede Marianne Wung-Sung.

„Jeg synes, vi skal prøve at ændre vores retorik om special needs-børn,” sagde hun også.

HIV-fobi

Tina Schwendson fra AC Børnehjælp bekræftede tendensen.

„Der er færre sunde og raske børn til adoption i vores afgiverlande, blandt andet på grund af flere indenlandske adoptioner. Derfor er der flere special needs-børn,” sagde Tina Schwendson.

AC Børnehjælp forsøger at leve op til situationen på flere forskellige måder. Der er dannet netværk af specialister, der ved noget om ting som HIV eller læbe-ganespalte. AC Børnehjælp indkalder også til temaaftener for at få mulige adoptanter til special needs-børn i tale.

„Mange familier har HIV-fobi,” sagde Tina Schwendson.

„Vi vil så gerne snart formidle det første HIV-barn til adoption i Danmark,” sagde hun også.

„Vi gør et kæmpearbejde for at finde familier, der har de særlige kompetencer, der skal til,” sagde Tina Schwendson.

Videnscenter eneste løsning

Både DanAdopt og AC børnehjælp støtter Adoption og Samfund i tankerne om at oprette et videns- og formidlingscenter om adoption i Danmark. Samtidig er begge formidlende organisationer fortalere for en permanent PAS-ordning.

„Når vi ser fremad, er det utrolig vigtigt, at vi samler vores viden. Vi bliver tit kontaktet af fagpersoner, som spørger: Hvor kan jeg finde oplysninger om det og det? Den eneste rigtige løsning er et videnscenter, hvor vi kan samle vores kræfter,” sagde Marianne Wung-Sung.

„Vi vil simpelthen så gerne have, at PAS-ordningen bliver permanent. Det vil vi kunne vise internationalt - så hold da op, hvor vi håber, det bliver taget alvorligt,” sagde Tina Schwendson på landsmødets sidste dag. ■

Medvind fra politikere på landsmødet

Hvis politikerne, som mødte op på Adoption & Samfunds landsmøde, får ret, kan eneadoptanter se frem til at få det særlige børnetilskud til enlige forældre, når næste finanslov falder på plads. 40-års-reglen vil også forsvinde. Men det ser lidt sortere ud for et særligt videns- og formidlingscenter om adoption.

LANDSMØDE 2012

Af Gunhild Korsgaard

„Jeg skal hilse fra ministeren. Adoptions-spørgsmål ligger hende meget på sinde, men vi har ikke nået så meget endnu. De enlige forsørgere nåede ikke at komme med i denne finanslov - men det kommer.”

Sådan sagde Maja Panduro, folketingsmedlem valgt for Socialdemokraterne, på Adoption & Samfunds landsmøde søndag den 11. marts i Odense.

„Spørgsmålet om 40-års-reglen vil også blive taget op”, tilføjede hun.

Der var til det sidste lidt spænding blandt arrangørerne af landsmødet. Aftalen med Maja Panduro var kommet i hus via en sekretær - så kom hun nu også?

Det forbavsende den unge socialdemokrat. Selv havde hun ikke på noget tidspunkt været i tvivl, fortalte hun, og det skyldes blandt andet hendes personlige historie.

„Min stedfar Thomas er adoptivbarn fra Korea, og det er jeg selvfølgelig farvet af. Han kom ind i mit liv, da jeg var omkring seks år. Thomas er ikke bare adoptivbarn, han er også handicappet. Folk kiggede meget, og der var nogen, der råbte efter ham på gaden. Thomas har lært mig om diskrimination,” sagde Maja Panduro i sit indlæg på landsmødet.

„Jeg er personligt meget glad for, at det lykkedes at finde penge til PAS-ordningen,” tilføjede hun.

40-års-regel harmoniseres

Også folketingsmedlem Mette Dencker, valgt for Dansk Folkeparti, havde løfter med til Adoption og Samfund på landsmødet.

„Jeg har fået min gruppes opbakning til at få 40-års-reglen ved adoption harmoniseret med reglerne for kunstig befrugtning, hvor man jo taler om 45 år. Så det kan jeg godt love, at vi vil støtte,” sagde Mette Dencker.

Mette Dencker gav udtryk for stor velvilje over for adoption.

„Det er dejligt, at der findes mennesker som jer, der vælger at adoptere,” sagde hun direkte til deltagerne på landsmødet.

„Men der kan tit være store udfordringer. Tit ved man ikke, hvad børn har været ude for i de første måneder eller år af deres liv. Når det gælder den danske godkendelsesprocedure, mener jeg, at man ikke skal glemme, at adoptanter skal være gjort af et godt stof. Men når det gælder PAS-ordning, kan alle her vel godt blive enige om, at her er der plads til forbedringer,” sagde Mette Dencker.

Hun var optaget af formand Jens Damkjærs indlæg om et nyt videns- og formidlingscenter om adoption.

„Det er ikke et spørgsmål, jeg har drøftet med min gruppe, men hvis et sådant center ikke koster mere end tre-fire millioner kroner, tror jeg godt, Dansk Folkeparti kan være med til det. I skal endelig bare brødføde mig og kollegerne med nyt om post-adoption-service, hvis der er tale om noget i den størrelsesorden,” sagde hun.

45-års-regel uden virkning

Med hensyn til 40-års-reglen, der nu muligvis kan blive en 45-års-regel, slog Tina Schwendson fra AC Børnehjælp dog fast, at det ikke er sikkert, det vil få den store virkning. For de

danske regler gælder jo ikke i afgiverlandene.

„Generelt er det sådan, at afgiverlandene ønsker unge forældre til unge adoptivbørn. Derfor vil der kun være et meget lille antal afgiverlande, der overhovedet vil adoptere små børn til adoptivforældre over 45,” sagde Tina Schwendson.

Handler ikke om mursten

Med hensyn til et særligt videns- og formidlingscenter om adoption er der langt fra afklaring i regeringspartiet.

„Jeg hører det, I siger om pas-ordning og videnscenter. Men som socialministeren siger, handler det ikke om mursten. Det vigtigste er, hvordan vi får viden om adoption ud i samfundet, ikke kun til adoptivforældre, men også til fagpersoner,” sagde Maja Panduro på landsmødet i Odense.

Adoption & Samfunds formand Jens Damkjær vedgik, at ideen om et særligt videnscenter endnu ikke er helt grydeklar.

„Men der vil ligge et helt præcist forslag, klar til den 12. april, hvor vi har en aftale om at møde ministeren,” lovede han. ■

Cafédialog på landsmødet med gode råd til hovedbestyrelsen

Stikord - det kan der arbejdes på:

- større synlighed, både når det gælder adoption og når det gælder foreningen
- videns- og formidlingscenter
- PAS-ordning gøres permanent og for flere aldersgrupper
- brande adoption som alternativ til fertilitetsbehandling
- opbakning til ventelistefamilier.
- samarbejde med voksne adopterede
- dansk adopteredes vilkår. Adoption & Samfund burde have været opmærksom på og kommenteret lukningen af spædbørnshjem
- den lukkede del af landsmødet bør være åben for alle medlemmer

Race, adoption og fællesskaber

Hvad betyder det, at vokse op som ikke-hvid i et hvidt samfund? Og hvad betyder det som hvid adoptant at blive forælder til et ikke-hvidt barn? Der findes ingen enkle og generelle svar på disse spørgsmål. Såvel adopterede som adoptanter oplever og erfarer disse vilkår på meget forskellig vis. Men inden for de seneste 20 år har spørgsmål om racial forskellighed fyldt stadig mere i amerikansk og europæisk adoptionsforskning. Og det er der god grund til, fordi de fleste transnationalt adopterede vokser op i hvide adoptivfamilier og i vestlige samfund, der præges af forestillinger om, at race er et (næsten) overstået kapitel. Men ligesom med andre kategorier som fx køn, seksualitet og klasse får race betydning for menneskers livsbetingelser.

Af Lene Myong

I denne artikel reflekterer jeg over tre problemstillinger. For det første at race ikke kun handler om den adopterede, men også om adoptanten. For det andet at den lille hverdagsracisme bør tages alvorligt, uanset hvor og hvordan den kommer til udtryk. Og endelig at de fællesskaber med etniske og raciale minoriteter, som nogle adopterede opsøger, kan opleves som nødvendige og vigtige for den adopterede. Mine betragtninger vil i et vist omfang inddrage det empiriske materiale, der ligger til grund for min ph.d.-afhandling, *Adopteret – fortællinger om transnational og racialiseret tilblivelse* (2009), hvis empiri består af kvalitative interview med 35 voksne koreansk adopterede.

Race handler ikke kun om den adopterede

I den tidlige adoptionsforskning har der været en tendens til at anskue race som noget, der angår den transracial adopterede, men ikke adoptanterne. Dette har dog fået den konsekvens, at hele problematikken om racial forskellighed forskydes til den (ikke-hvide) adopterede. Det betyder, at det er omkring den adopterede, at bekymring og opmærksomhed ofte samler sig – både i forskning og levet liv. Føler den adopterede sig anderledes? Og oplever den adopterede mon racisme i sin hverdag?

Overvejelser som disse er vigtige, men opfattelsen af, at race kun har direkte relevans for den adopterede, er problematisk, idet den usynliggør, at race ikke kun handler om, at nogle mennesker risikerer marginalisering. Race handler nemlig lige så meget om, at andre mennesker bliver givet bestemte privilegier, fx fordi de genkendes som hvide og etnisk danske. Majorisering og minorisering må derfor altid forstås i relation til hinanden. Som hvid består det største privilegium måske i, at man ikke behøver at tænke på sig selv som racialt anderledes. Man ligner (stort set) de andre. Man falder (nogenlunde) ind i mængden. Man bliver (næsten) aldrig spurgt, hvor man „rigtig“ kommer fra. Eller hvorfor man taler så godt dansk. Race får i den forstand betydning, uanset om man er hvid, sort eller brun.

Det kan være svært at tale om race for både adoptanter og adopterede. Nogle af de voksne adopterede, jeg har interviewet til min afhandling, fortæller, at selvom deres adoptivforældre har forsøgt at spørge til, om de havde været udsat for racisme, så har de ikke ønsket at snakke om det. Det kan der være mange årsager til, fx at det kan være skamfuldt at tale om oplevet racisme, og fordi man ikke vil opfattes som et offer. Men det peger måske også på, at dét at race primært opfattes som noget, der handler om den adopterede, gør det ubehageligt at tale om (som adopteret). Man bliver til dén med problemet så at sige, og det kan føles

uværdigt og ubehageligt. Så spørgsmålet er ikke blot, om man som adopteret bliver inviteret ind i samtaler om race. Men også om hvad de samtaler handler om, og hvem der sætter betingelserne for dem.

Hverdagsracisme

De adopterede, jeg har interviewet, har ikke mange erfaringer med racisme i form af fysisk voldelige overfald. Derimod har de mange erfaringer med henkastede bemærkninger a la „asiatiske mænd er små, men virkelig gode til IT“ eller „alle afrikanere har rytmisk sans og flotte numser“. Sådanne kommentarer bliver ofte opfattet som et misforstået resultat af et forældet tankesæt. Og de følges ofte af opfordringer til, at man som adopteret skal ignorere eller se det fra en humoristisk vinkel. Opfordringer som disse skyldes blandt andet, at racisme ofte forbindes med netop voldelige overfald eller åbenlys diskrimination, som når unge mænd nægtes adgang til diskoteker på grund af deres hudfarve.

Der er dog gode grunde til at revidere denne opfattelse af racisme og i stedet forstå fænomenet langt mere komplekst. For racisme indbefatter også dét, man kan kalde den lille hverdagsracisme, jf. de henkastede bemærkninger. Racisme forstås ofte som en intentionel handling – at afsenderen skal have ment eller haft til hensigt at fremkomme med en racistisk ytring. Men en bemærkning eller en handling kan sagtens få en ekskluderende effekt, selvom den ikke var ment sådan. Hverdagsracismen bærer sin egen alvor med sig. Dels fordi den bidrager til oplevelsen af eksklusion og fremmedgørelse hos dem, der gøres til genstand for racistiske kommentarer. Og dels fordi det som minoritet kan være svært at tematisere disse oplevelser, da hverdagsracisme netop ikke forstås som „rigtig“ racisme.

Hverdagsracisme er ikke noget, som adopterede kun oplever i skolen, på arbejdspladsen eller blandt vennerne. De adopterede, jeg har interviewet, har også erfaringer med hverdagsracisme fra fami-

liemedlemmer (adoptanter, bedsteforældre, onkler, tanter, etc). Dette udgør dog et overset aspekt i forhold til adoption, fordi vi oftest har en opfattelse af den transraciale adoptivfamilie som indbegrebet af anti-ra-

„Man bliver til dén med problemet så at sige, og det kan føles uværdigt og ubehageligt.“

cisme. Erfaringer med hverdagsracisme i familien kan afstedkomme konflikter og tære på følelser af kærlighed og forbundethed, både mellem adopteret og adoptant, men selvfølgelig også mellem adoptanter og andre familiemedlemmer. Det problematiske består dog ikke kun i selve de bemærkninger, der måtte falde, men også i hvordan dette håndteres, eksempelvis hvis de øvrige familiemedlemmer „i familiefredens navn“ vælger at ignorere hverdagsracisme. At denne kan være rettet mod 'nogle andre minoriteter' gør det ikke nødvendigvis lettere at leve med for den adopterede. Det er selve optegningen af et racielt hierarki – at nogle kan opleve sig selv som bedre end andre – der bliver stigmatiserende. Også selvom man som adopteret ikke nødvendigvis tilhører den kategori, som gøres til genstand for racismen.

Fællesskaber

I det danske samfund udgør hvidhed en norm. Og det er en af årsagerne til, at det kan være vanskeligt at få øje på, hvorfor race ikke kun handler om det ikke-hvide. Hvidhed skal dog ikke forstås som, at hvide

entydigt dominerer over ikke-hvide, men nærmere om at en hvid norm etablerer sig selv som usynlig, indlysende, naturlig. Hvidhed indebærer ofte det, man kan kalde en selektiv opmærksomhed i forhold til race: Man fokuserer i en vis grad på ofrene for racisme. Eller på de positive aspekter af racial mangfoldighed. Derimod bliver det vanskeligere at tale om de strukturelle privilegier og ulige magtforhold, som hvidhed afstedkommer.

Hvidhed har også indflydelse på gængse opfattelser af de fællesskaber, som adopterede skaber. I dag opfattes det ofte som indlysende og naturligt, at adopterede omgås

„Det kniber mere med forståelsen for, hvorfor de kan have lyst til at opsøge andre etniske og raciale minoriteter. For hvad har man egentlig til fælles?“

hvide danskere (i skolen, på arbejdet, i parforholdet) eller at de opsøger andre adopterede. Det kniber mere med forståelsen for, hvorfor de kan have lyst til at opsøge andre etniske og raciale minoriteter. For hvad har man egentlig til fælles? Men det spørgsmål kan også vendes om: Hvorfor har man som adopteret nødvendigvis mest til fælles med hvide danskere? Og hvornår er det, man har „til fælles“ godt nok til, at ens fællesskab bliver opfattet som legitimt og forståeligt? For nogle adopterede kan det opleves som en lettelse eller bare sjovt og rart at være sammen med andre, som deler en form for racial minoritetserfaring. Man kan føle sig

FAKTA

Lene Myong

adjunkt, ph.d., ved Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet.

Er tilknyttet forskningsprojektet KinTra (2011-2014), der handler om forskellige former for slægtskab, og som er finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

genkendt og mere ligeværdig i en sådan sammenhæng. Der er ikke en højere grad af isolation eller „parallelsamfund“ over disse fællesskaber, end alle de fællesskaber som adopterede indgår i sammen med hvide danskere. Men de afviger fra en normativ forståelse af det naturlige i at omgås hvide danskere, og derfor er der også en tendens til at tænke på disse fællesskaber som mere problematiske.

Nye forståelser, flere samtaler

Der er mange temaer at diskutere, når det handler om race og adoption. Også flere end jeg har kunnet komme ind på i denne artikel. Temaer som inddrager både adopterede og adoptanter, marginalisering og privilegier. Netop fordi det medfører forskellige udfordringer at vokse op og leve som en racial minoritet i et hvidt samfund, er der god grund til at åbne op for mere optimistiske forståelser af de fællesskaber, som adopterede skaber med andre etniske og raciale minoriteter. Sådanne fællesskaber kan skabe genkendelse og værdighed for adopterede, men også nye alliancer og handlemuligheder. ■

Robel 2 år, født i Etiopien, blæser sæbeboblere med onkel Klaus.

Anders Yebelayneh, født i Etiopien.

Det er grimt, forkert og medfødt

Hvad har Michelle Obama, Halle Berry, Oprah Winfrey, Beyoncé, Naomi Campbell og Condoleezza Rice til fælles: De er sorte kvinder, som skjuler deres naturlige hår. Denne lille hemmelighed er en stor fortælling om sorte kvinders frigørelseshistorie i USA.

ARTIKEL BRAGT I INFORMATIONS
WEEKENDTILLÆG, JUNI 2011

Af Nola Grace Gaardmand

Tegninger: André Leit/Mediefabrikken

Det skete næsten hver gang, jeg som barn var på besøg hos min gudmor, Sheila. Før solen stod op, blev jeg vækket, vi spiste morgenmad sammen i hendes køkken, og allerede klokken lidt over seks sad vi i subwayen på vej til Harlem. Man er nødt til at være i god tid, hvis man vil være sikker på at få en tid, svarede Sheila mig, når jeg klagede over at skulle så tidligt op i min skoleferie.

Mens Harlems gader endnu lå øde hen, kom vi op fra subwayen, og hastigt, målrettet gik vi hånd i hånd mod vores endelige destination hårsalonen. Som regel ankom vi, lige inden dørene åbnede, men sjældent var vi de eneste, der allerede stod klar. Sheila og jeg stormede ind i butikken sammen med alle de andre kvinder, og efter fire timer i kemikaliedampe, højlødt sladder og r&b i radioen, gik vi begge derfra med skinnende glat hår.

Min gudmor er, ligesom jeg, halvt hvid og halvt sort og har, ligesom jeg, tæt kruset hår. Men når vi havde været en tur i Harlem, vajede lokkerne i vinden, når man gik på gaden, og det føltes som om, man var blevet 100 procent smukkere.

I op til flere uger kunne jeg forsigtigt undgå at gøre mit hår vådt, for selv den

mindste fugt ville lokke krøllerne frem igen. Men efter lidt tid var det uundgåeligt. Mit uvaskede hår blev så uglet og, ville nogen mene, ulækkert, at jeg måtte give efter, skylle håret, og så var det ellers tilbage til den samme stramme knold. Hvor kruset kom så lidt til udtryk som muligt.

Når mine veninder tiggede mig om at vise dem, hvordan mit hår så ud bag knolden, nægtede jeg kategorisk. Aldrig i livet.

Indtil for fem uger siden. I et øjeblik uforudset modstand mod mit kompleks tog jeg en saks, stillede mig foran spejlet og klippede mit hår så kort, at det lige akkurat ikke kunne sættes op i en knold. Og med ét tvang jeg mig selv til hver dag at gå med løst hår. På arbejde, på gaden, i busen, til fest, ja også i skrivende stund står mit hår ud til alle sider. For første gang siden børnehævealderen går jeg uden for mit hjem med krøllet løst hår, og jeg spørger mig selv: Hvorfor denne skam over mit hår?

Beyoncé går med paryk

I 2001 stillede Lori Tharps, professor i journalistik ved Temple University i Philadelphia, sig selv samme spørgsmål. Og det kom der en bog ud af Hair Story. Untangling the Roots of Black Hair in America. Den første bog nogensinde, der specifikt beskæftigede sig med afrohårets historiske og kulturelle betydning fra allerede før slavetiden til i dag. Hele sit liv havde Lori glattet sit hår med kemikalier og gået med det i en stram knold. For ellers kunne man jo se, at det var

nappy eller kinky, som det naturlige afrohår med et lidt nedladende udtryk bliver kaldt i USA.

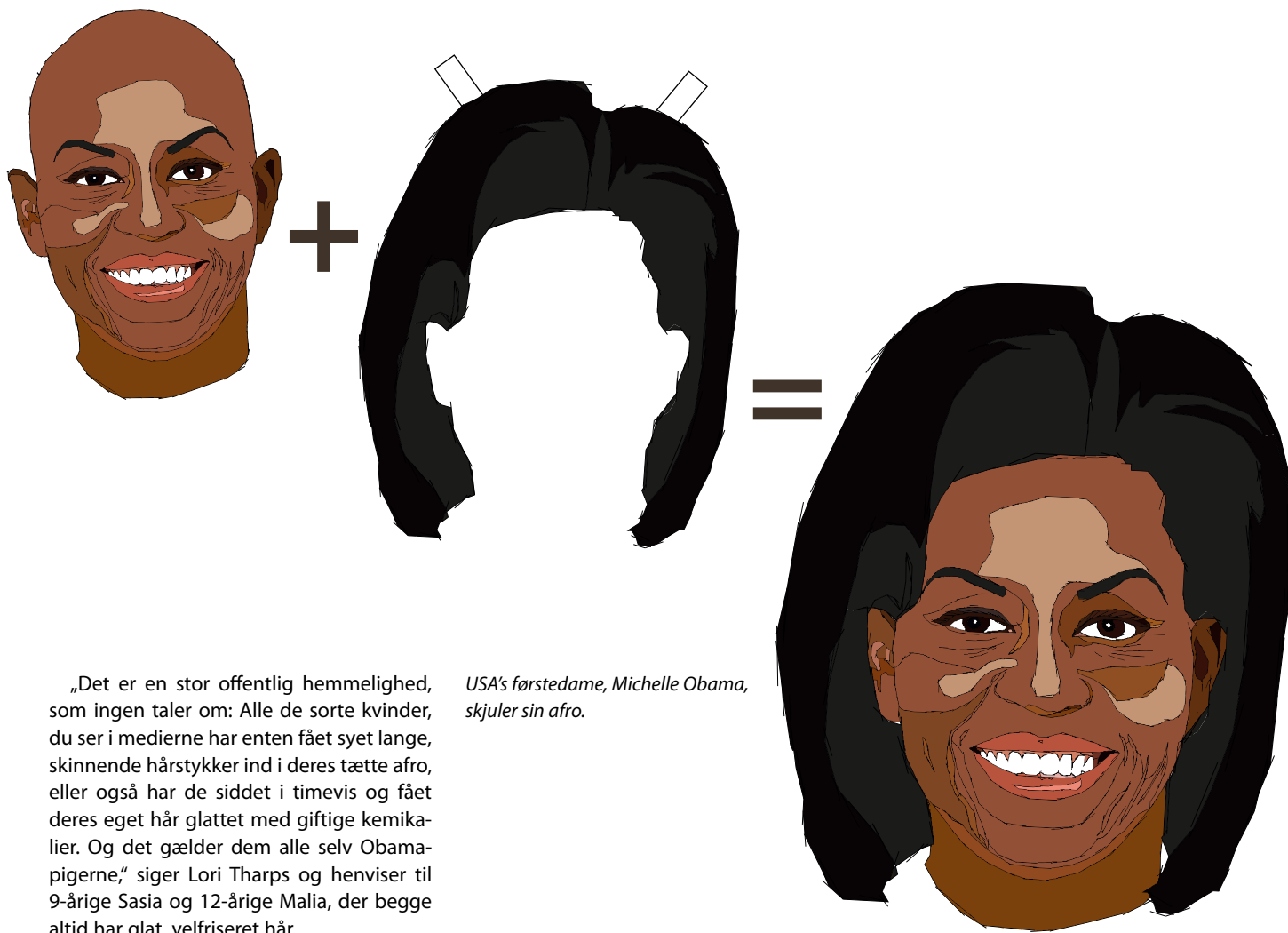
„Men da jeg først gik i gang med bogen og interviewede en lang række sorte kvinder om deres hår, begyndte jeg selv at tænke over, hvilken utrolig betydning mit eget hår havde for mit selvbillede. Mit hår havde magten til fuldstændig at ødelægge mit selvværd og gøre mig utilpas, og jeg begyndte så småt at forstå the power of black hair, som jeg kalder det i bogen,” siger Lori Tharps. „Jeg mødte ikke én sort kvinde, som ikke havde lignende oplevelser.“

Historien om det sorte hårs betydning kan spores tilbage til slavetiden, konstaterer eksperter i amerikansk sort historie. Tager man et tilfældigt kig omkring i mediebilledet, ser man, at så godt som ingen sorte kvinder har deres naturlige hår: Førstefruen Michelle Obama, talkshowværten Oprah Winfrey, sangerinden Beyoncé, skuespillerinden Halle Berry, modellen Naomi Campbell, tidligere sikkerhedsrådgiver i USA Condoleezza Rice, sangerinden Whitney Houston alle har glat hår uden spor af deres naturlige afro.

„Prøv engang at lægge mærke til det,” siger Lori Tharps.

„Beyoncé står som officiel covergirl for L'Oréal og vifter sit lange, glatte, lyse hår og siger 'Fordi jeg fortjener det'. Men det er jo ikke engang hendes eget hår! Det er en weave,” siger Lori og henviser til de lange falske hårstykker, mange sorte kvinder får syet ind i deres korte afro.

Men har man ikke selv afrohår, har man ingen anelse om, hvor meget arbejde, tid og penge, der ligger i at glatte det genstridige sorte hår. Industrien for black hair care i USA omsætter for over to milliarder dollar hvert år, mere end 10 milliarder kroner.

„Det er en stor offentlig hemmelighed, som ingen taler om: Alle de sorte kvinder, du ser i medierne har enten fået syet lange, skinnende hårstykker ind i deres tætte afro, eller også har de siddet i timevis og fået deres eget hår glattet med giftige kemikalier. Og det gælder dem alle selv Obama-pigerne,“ siger Lori Tharps og henviser til 9-årige Sasia og 12-årige Malia, der begge altid har glat, velfriseret hår.

USA's førstedame, Michelle Obama, skjuler sin afro.

Sådan er det med skønhedsidealene. De dikteres i høj grad i massemedierne.

„Hvordan skulle man som sort kvinde kunne få indtrykket af, at man er smuk, når éns naturlige skønhed ikke repræsenteres nogle steder overhovedet? Ser man sig omkring, fatter man hurtigt hentydningen. Dit naturlige look er ikke ønskværdigt.“

Det sorte traume

Som frisør har Ronald Williams i over 30 år arbejdet med sorte kvinders hår, først i Queens, New York og siden på Manhattan. I dag arbejder han på en fornem hårsalon på fashionable Lexington Avenue i New York. Og selvom salonen er stor, er det altid Ronald, som tager sig af de sorte kunder. For kun han ved, hvordan man gør.

„Når det kommer til sort hår, plejer jeg at sige: Det handler om meget mere end at være smuk. Det er socialt, politisk, og i dén grad emotionelt,“ siger Ronald Williams fra sit hjem i New York.

Så sent som i sidste uge fik han en kvinde ind i salonen, der skulle have sin weave skiftet ud. En proces, der kræver, at man tager de gamle hårstykker ud én ad gangen, indtil kun det naturlige hår står tilbage. Herefter fletter man den naturlige afro helt tæt ind til hovedbunden, før man kan sy hårstykkerne ind i fletningerne påny. Og i løbet af

de mange timer, processen tog, nægtede kvinden at se sig selv i spejlet.

„Hun kunne simpelthen ikke have det. ‘Åh, hvor er jeg grim’, ‘Gud, hvor ser jeg ud’,“ blev kvinden ved med at sige, hver gang hun fik øje på sig selv i spejlet med sit naturlige krusede hår, forklarer Ronald Williams.

„Mange mørke kvinder kan simpelthen ikke udstå deres eget spejlbillede, hvis de har deres naturlige hår. Det er det samme, jeg har oplevet gennem hele min karriere, ja faktisk lige siden min egen barndom.“

Da Ronald voksede op i sydstatene i 1960'ernes USA var hver weekend en særlig begivenhed. Hver lørdag skulle én eller to af hans fire søstre have glattet håret. Alle søstre samlede sig, ofte kom de andre venner med, for når nogen skulle have glattet håret, spredte rygten sig hurtigt i nabolaget. Uanset hvem der skulle have ordnet hår, var det dér, den bedste sladder var at finde.

Ronalds mor tog så én af pigerne, satte hende mellem benene på gulvet og gik ellers i gang med den timelange proces. Håret blev smurt ind i en lud-baseret masse, en metalkam blev varmet hen over ilden, og så blev håret redt igennem med den glohede kam, indtil krøllerne var helt glatte.

„Om det var farligt? Er du vanvittig, selvfølgelig var det farligt. Der var altid én der

fik svitset et øre eller fik sår på huden på grund af luden. Men det gjorde man bare. Det skulle jo gøres,“ husker Ronald Williams.

Lille Ronald så på sin mor og fire søstre og vidste, at han skulle være frisør. Men det var ikke kun tøsesladder og sammenholdet, der tiltrak Ronald til frisørfaget. For i pigerne så han også en sorg og en smerte, som han ville forstå.

„Det var især vedligeholdelsen. Åh, vedligeholdelsen, jamen det knuste mit hjerte. De kunne jo ikke gøre andet end at sidde stille og være kønne. De tog aldrig med i svømmehallen eller legede i regnen, for så ville det jo krølle op igen. Og det værste, man kunne forestille sig, var, at blive set med nappy hair,“ siger Ronald.

I sit arbejde med kvinderne i dag, ser han samme smerte. Det blev for nogle år siden anledningen til, at Ronald ved siden af sit job i salonen begyndte at læse psykologi. Og han har netop skrevet speciale om den afroamerikanske kulturarvs indflydelse på kvinders selv billede i dag.

„Jeg mener det faktisk helt alvorligt, når jeg siger, at der bør være en eller anden form for gruppeterapi, hvor sorte kvinder kunne komme og få fred med deres naturlighed. Det er et kollektivt traume, og det kan være svært for udefrakommende at for-

stå, for det er jo bare hår, tænker du måske? Men jeg ser deres kamp så godt som hver eneste dag i min frisørstol.“

Hvid stræben i slavetiden

Mange teorier går på, at sortes stræben efter det hvide look begyndte længe før kommercialiseringen. I bogen *Hair Story* gravede Lori Tharps og hendes medforfatter i arkiver helt tilbage fra allerede før slavetiden i Vestafrika i jagten på viden om de sortes forhold til deres hår inden vestlig indblanding.

I Vestafrika, hvor langt de fleste slaver kom fra til USA, var håret noget af det helligste. Det var tegn på rigdom og en indikator på, hvilken familie man tilhørte. Ekstravagante frisurer med fletninger, perler, muslingeskaller og løst afrohår var symboler på rigdom og magt. Men da slaverne fra omkring 1500-tallet kom til Amerika, blev skønhedsidealet i løbet af blot en enkelt generation ændret.

„Alle afrikanske træk blev nu set som uattraktive og der blev skabt en forestilling om, at en bred næse, kruset hår, mørk hud var grimt og forkert,“ forklarer Lori Tharps, som har brugt over et år på at studere gamle journaler om slavernes egne erindringer.

Som tiden gik, blev slaverne delt op i to uofficielle grupper. De såkaldte husslaver og markslaver. De mørkeste var ude i marken og stod for det hårde, fysiske arbejde, mens husslaverne i kraft af deres åbenlyse tilknytning til slaveejererne havde langt bedre vilkår.

„Så det havde intet med skønhedsidealene at gøre, det var ren overlevelse. Jo mere hvid du så ud, desto bedre overlevelsesmuligheder havde du,“ forklarer Lori Tharps.

Mødre satte klemmer på spædbørnenes næser i håbet om, at det ville give dem en mindre næse. Ligesom de vikled børnenes hoveder ind i stramme, våde klæder i håbet om, at det ville glatte deres hår. Det var i slavekolonierne, at de første hot-combs blev opfundet. De samme slags glohede metalkamme, som Lori selv havde glattet sit hår med gennem hele sin barndom og ungdom.

Internaliseret racisme

Da Lori var ved at være færdig med bogen, traf hun en beslutning. Hun klippede sit hår af og havde nu en lille, men naturlig afro.

„Da jeg stak fingrene ind i mit korte, tætte hår og mærkede, hvordan det i virkeligheden føltes i mine hænder, var jeg ved at græde. Ikke fordi jeg fortrød. Nej, tværtimod fordi jeg var trist over alle de år, jeg havde brugt på at skjule noget, der er en del af min krop uden nogensinde at sætte spørgsmålstegn ved det. Tænk sig, i over 20 år havde jeg ikke mærket, hvordan mit naturlige hår føltes! Ikke én gang. Det var en vild følelse.“

Men glæden var ikke delt hos alle. I Loris nære omverden blev hendes nye hår mødt med bekymring. Hvordan skulle hun nogensinde få en mand nu? Eller det job, hun gerne ville have? Spørgsmålene kom fra hendes egen familie.

„Min mor og især min mormor kunne slet ikke forstå det. De var decideret skuffede over

mig, og min mormor sagde ‘Vi andre udsatte os selv for livsfare for at få glat hår ...’“

En ikke uforståelig reaktion, konstaterer Lori.

„Når vi taler om slavetiden, kan det virke omsonst, men husk på, det er ikke mere end én generation siden, at raceadskillelse var normen. Når min mor og mormor reagerede, som de gjorde, er det ikke så underligt. For dem var det helt bogstaveligt talt ikke en mulighed at gøre det, jeg nu gjorde med mit hår. Min mor var sygeplejerske, og det var fuldstændig utænkeligt, at hun kunne gå på arbejde med en afro. Så ville hun blive fyret,“ fortæller Lori. Den institutionaliserede raceadskillelse blev først officielt ophævet i USA i 1954, men i Loris tilfælde, næsten 50 år senere, var det var ikke de hvide, der reagerede på hendes løse hår, det var de andre sorte omkring hende, som tog afstand til hendes lille afro.

Fotografen og foredragsholderen Jacob Holdt, som i 1970'erne rejste gennem nogle af USA's fattigste kvarterer, oplevede også, hvordan de sorte tog det hvide skønhedsideal til sig. Han kalder det den internaliserede racisme.

„Der ligger noget i den sorte amerikanske kultur. Det handler om ikke at se for afrikansk ud, og jeg oplevede, at det altid ligger der, uden man taler om det,“ siger Holdt.

„Mange har jo tilegnet sig det hvide billede af skønhed. Alt hvad der forbindes med det sorte Afrika er ufint, og det gik helt klart også på tværs af klasser.“

Da Jacob Holdts tidligere kone, en sort kvinde fra USA, boede i Danmark, fik han

altid udførlige instrukser om hvilke parykker, han skulle købe med hjem fra USA.

„Det var vigtigt for hende at have glat hår. Sådan var det bare, og det talte vi såmænd ikke om,“ siger Jacob Holdt.

„Men der er jo ikke andet end billeder af kvinder med langt glat hår. Ikke engang Oprah Winfrey har naturligt hår, og hun skal forestille at være de sortes forbillede.“

Tresser-afroen gav bagslag

Naturligt sort hår er i de seneste år blevet forbudt på flere businessafdelinger på bestemte universiteter i USA. Oftest er det endda på universiteter, som har tradition for udelukkende at have sorte studerende. Da man eksempelvis indførte lignende regler på Hampton University i Virginia i 2006, lød forklaringen, at det var for 'uprofessionelt' med nappy hår. Desuden, sagde universitetet, var det alligevel den virkelighed, de studerende ville møde i forretningslivet, hvor der er krav til påklædning og udseende. Siden de politiske bevægelser i 1960'erne og 70'erne er afroen blevet forbundet med bevidst, politisk modstand mod det bestående og som tegn på oprør. Kendte ansigter som aktivist og medlem af De Sorte Pantere, Angela Davis, gav i 1960'erne det sorte naturlige hår en uheldig association:

„Afroen blev jo et symbol på protest. Hvilket i sig selv er lidt grotesk, for hvem siger, at det hår, man helt naturligt har, er et tegn på oprør. Det er jo bare sådan, vi ser ud,“ siger Lori Tharps. Et eksempel på afroens dårlige ry viste sig under præsidentkampagnen i 2008, hvor Magasinet The New Yorker udfordrede fordømmene omkring det potentielt kommende præsidentpar, Barack og Michelle Obama. I en karikaturtegning på forsiden var Barack Obama iført en jalaba-drage, mens Michelle Obama havde et gevær over skulderen og en kæmpe afro.

„For at insinuere, at Barack var terrorist, gav de ham en arabisk drage på, og Michelle gav de så en afro. Begge dele er lige krænkende, men det siger altså noget om afroens uheldige associationer,“ siger Lori Tharps.

Women of color

Det var min gudmor, Sheila Hunter Groves, der vækkede mig kl. fem om morgenen og slæbte mig med til Harlem, for dér var det bedste og billigste sted at få glattet sit hår.

„Det var vigtigt for mig, at du lærte, hvordan du kan tæmme dit hår uden alle mulige farlige kemikalier,“ forklarer Sheila fra sin lejlighed i New Jersey, da jeg ringer til hende for at snakke om hår.

„Du må forstå, jeg har selv brugt enormt meget energi på mit hår, siden jeg var en lille pige, og jeg ved, hvordan mit hår påvirker andres umiddelbare indtryk af mig,“ for-

klarer hun. Aldrig før har vi talt om, hvorfor jeg skulle lære om hårprodukter og curlere og slæbes ud af sengen, før solen stod op. Men sådan er det for os women of color, som hun kalder os begge i én vending.

„Hvis jeg kunne, ville jeg selvfølgelig gå med mit hår løst hele tiden. Men nej, det kan jeg sgu ikke det står jo ud over det hele!“ griner hun højt til spørgsmålet om, hvorfor hun ikke dropper alt arbejdet og går med det naturligt.

Ligesom jeg, er Sheila barn af en hvid forælder og en sort, men da hun som spædbarn blev adopteret væk, var det til en sort familie. Andet var utænkeligt i 1950'ernes USA. Her lærte hun at være bevidst om og stolt af sin sorthed. I dag har Sheila altid de afroamerikanske Ebony Magazines liggende på sofabordet, og når Sheila skal krydse af i officielle papirer, om hun er mixed race eller black, sætter hun kryds ved black. Sheila er bevidst om sin race og dermed bevidst om sit afrohår.

„Selv da jeg var barn, foretrak jeg at have løst hår men det var min mor, der krævede, at jeg fik det glattet med en hot comb,“ husker hun.

I 1970'erne, da Sheila skulle starte på universitet, blev hun fan af den på det tidspunkt populære sydafrikanske sangerinde Miriam Makeba. Hun var fantastisk med sit korte, naturlige afrohår. Og blot uger inden, Sheila var færdig med high school, klippede hun sit eget hår af.

„Jeg var vild med det! Men det var mine omgivelser bestemt ikke.“ Sheilas daværende kæreste sagde ligeud, at det ville spænde ben for hende. Det ville hun fortryde, sagde han.

„Jeg har altid arbejdet hårdt og klaret mig godt, men jeg har også måttet tilpasse mig. Jeg ved, hvad der forventes af mig i professionelle sammenhænge, og jeg har altid forsøgt at give dig et sundt og konstruktivt forhold til dit hår,“ siger Sheila. Men tiderne har også ændret sig, anerkender hun. Også i Ronalds salon ser han, at der sker noget i disse år.

„Det er små, spæde skridt, men de er der. Flere produkter bliver lavet til at pleje det naturlige hår, og mine kunder er generelt mere bevidste om deres hår. De føler i hvert fald, at de har flere valg end tidligere, hvor det ikke stod til diskussion,“ forklarer Ronald Williams.

„Man kan ikke komme uden om sorgen og den kulturelle historie, men jeg bliver sgu nærmest lykkelig, når jeg i dag hører flere og flere sige: I'm okay with my big, nappy hair.“■

ORDBOG

WEAVE: Menneskehår eller kunstigt hår på lange snore. Man fletter kvindens eget hår helt tæt ind til hovedbunden og syer så hårstykkerne ind i fletningerne, til de dækker hele hovedbunden. Efterhånden den mest udbredte form for 'kunstig' frisur.

KINKY/NAPPY: Udtryk, der bruges til at beskrive det krusede afrohår. Det forstås ofte som et nedladende udtryk, der især bruges blandt de sorte selv.

NAPPYVERSARY: Årsdagen for den dag, en kvinde første gang lod sit hår være helt naturligt og 'nappy'.

'FRO: Slang for Afro

HOT COMBS: Varme metalkamme, man reder afrohåret med for at glatte det. Hot combs er kendt allerede fra slavetiden, hvor man varmede dem over ilden, men i dag er de elektriske.

RELAXER: En kemisk lotion, man smører i håret, der får håret til at 'relaxe' (slappe af) ved kemisk at glatte krøllerne. Meget udbredt.

CREAMY CRACK: Et udtryk, man bruger om kvinder, der bliver afhængige af den kemiske hårcreme, relaxeren.

CORNROWS/'CROWS': En traditionel afrikansk frisur, hvor man laver fletninger helt ind til hovedbunden. Især kendt i det mandlige hiphop miljø.

Overvejelser om racisme som en del af egen historie: **Kan man være racistisk,** når man har adopteret?

For nylig ryddede jeg op i et gammelt arkiv med blandt andet ting fra hjælpearbejde i Asien og Afrika. Her stødte jeg på en mængde indsamlingsbøsser. Én af dem fik mig særligt til at stoppe op.

Af Anne Thompson

Den lille figur, der satte tankerne i gang, er omkring 15 cm høj. Den er beregnet som indsamlingsbøsse til støtte for arbejde i Afrika, formentlig af en kirkelig organisation fra omkring år 1900. Figuren er lavet af bly, der er malet brun, sort og hvid, og den forestiller et afrikansk barn: en dreng med sort, krøllet hår, stritører og store øjne. Han smiler og viser derved sine hvide tænder i en mund omkranset af store, røde læber. Han har pænt tøj på: en hvid skjorte, en rød jakke og en mellemting mellem et slips og en butterfly.

Indsamlingsbarnet er mekanisk. Den lille dreng holder sin hånd frem, og når en mønt bliver lagt i hånden, har der bagpå været en lille stang, som af indsamleren kunne bevæges for at føre drengens hånd op til munden. Her forsvandt mønten så ind gennem munden og ned i maven. Billedet er tydeligt: dine penge bliver til mad for det sultne barn.

Som mange andre på min alder (jeg er født omkring 1980) har jeg både fået læst højt af Lille sorte Sambo og Strudsen Rasmus, og jeg har såmænd også fået sunget Elefantens vuggeviser som godnatsang. Dengang spekulerede jeg næppe over, at de potentielt lærte mig, at mennesker fra andre

kulturer og med andre hudfarver end min egen var mig underlegne.

Ikke desto mindre bliver bøgerne om Lille Sorte Sambo og Strudsen Rasmus, der kommer til at bo i Københavns zoologiske have sammen med nogle små kinesiske børn, begge anset for at udstille et menneskesyn, der gør forskel på mennesker. Og Elefantens vuggeviser er blevet ændret fra at love den lille elefant en niggerdreng som rangle til nu at være enten „en negerdukkedreng“ eller „en kokosnød“.

Menneskeracernes forskellighed

På den tid, hvor indsamlingsbøssen er fra, var der også i Danmark forskning om menneskeracernes indbyrdes forskelligheder. Man forstod, at den hvide, ariske race var stærkere og mentalt overlegen i forhold til vilde, uciviliserede racer som afrikanere, asiater, indere og samer. Samtidig var det kristne Europa klar over det ansvar, viden om sygdom og mad gav for at hjælpe de ukristelige mennesker, der ikke havde samme grad af oplysning, levestandard og forståelse som os. Vi omtalte andre mennesker som „vilde“ og „uciviliserede“. Og også Danmark havde kolonier med slavearbejde, hvorfra sukker, rom og bomuld blev importeret.

„I bund og grund er det vel en væsentlig ting at lære sine børn: at mennesker kan tage fejl, gøre grimme ting ved hinanden og ikke altid forstår at tage sig af hinanden – endda til tider selv om de har de bedste intentioner.“

Fascinationen af andre mennesker og kulturer levede selvfølgelig også dengang, og da mulighederne for at rejse ud ikke var særligt store, importerede bl.a. Zoologisk Have i København mennesker fra eksempelvis Kina, Indien og Kirgisistan foruden samer fra Lapland for at udstille dem. Et tegn på, at der var tale om „ægte vilde“, var for eksempel, at kvinderne ammede deres egne børn. Borgerskabet herhjemme gjorde ikke den slags vulgære ting, for børn skulle ikke se bryster – og slet ikke andre voksne menneskers. Det var alment accepteret, at racerne ikke burde blandes.

I kølvandet på Anden Verdenskrig

Alt dette skete inden Anden Verdenskrig og Hitlers udrensning til fordel for den ariske race. Rædslerne fra koncentrationslejrenes forsk-

ningsklinikker forskrækkede verden så meget, at hele raceforskningen blev mere eller mindre skrinlagt.

Da borgerrettighedsbevægelsen havde bølget i Amerika omkring 1960, blev verdens opfattelse, at „sorte“ og „hvide“ - i hvert fald officielt - er ligeværdige. Sydafrikas apartheid blev set ned på fra europæisk side, fordi adskillelsen af forskellige kulturer og farver på baggrund af tanken om den hvides races overlegenhed ikke blev fundet acceptabel.

Hvad fortæller indsamlingsbøssen?

Jeg tog den lille indsamlingsfigur med hjem for at kigge nærmere på den.

Indsamlingsbøssens udseende er stereotypet. Den er antikvarisk som et fint portræt af Lille sorte Sambo. Som jeg sidder med den her i min stue, er det let at få en vis afstand til den.

Havde man de rette evner til at style, kunne man såmænd nok få indsamlingsbøssen til at se trendy og tilforladelig ud - som en kuriøs ting fra et loppemarked. Men den fortæller en historie, som ikke er til café latte. Omend det samtidig også er en historie om menneskers gavmildhed og ønske om at hjælpe andre mennesker, som ganske givet havde brug for hjælp.

At lægge afstand til racismen

Har vores forståelse af, om der er forskel på menneskene her i verden, ændret sig siden raceforskningen, kolonierne og udstillingerne i Zoologisk Have? Jeg tror det, men måske er den ændring ikke så rodfæstet endnu, som vi gerne vil tro, at den er. Anden Verdenskrig er trods alt ikke langt væk historisk set. Og måske har vores forskrækelse over, hvad tanken om forskelle mellem mennesker kunne føre til, gjort, at vi ikke har taget stilling til vores egen del af dén historie: fordi vi har haft travlt med at lægge afstand til de uhyrligheder, som både slaveri,

„Skal en lille figur, som den jeg fandt, gemmes, glemmes og fornægtes?“

racehygiejne og racisme bød på.

I Sydafrika taler man nu om det, der kaldes „white guilt“: hvide menneskers skyld og skam over at have været med til at opretholde et uretfærdigt og diskriminerende samfund. Jeg kan ikke lade være med at tænke over, om vi også har en anelse „white guilt“ i Danmark?

Mange kan i hvert fald nikke genkendende til at holde umiddelbare reaktioner tilbage over for mennesker med en anden etnisk baggrund af frygt for at blive misforstået. Det kan være den voksne, der ikke reagerer med samme autoritet over for

drenge med kurdisk baggrund, eller chefen, der ikke udbeder samme standard for den ansatte med polsk baggrund - begge af frygt for at blive stemplet som racister.

Hvordan håndterer vi fordommene?

Spørgsmålet til mig selv, som jeg sidder overfor den stereotype barnefigur, er, om man kan være racistisk, når man selv har et barn med mørk hud? Jeg tror det. I hvert fald er det muligt at have dybt forankrede fordomme, der lugter af racisme, for racisme bunder dels i vores fælles kultur og dels i vores personlige kendskab til og frygt for det ukendte.

„Havde man de rette evner til at style, kunne man såmænd nok få indsamlingsbøssen til at se trendy og tilforladelig ud - som en kuriøs ting fra et loppemarked. Men den fortæller en historie, som ikke er til café latte.“

Så selvom jeg, der er mor gennem adoption, ikke er fremmed over for mit barn, så kan jeg stadig have fordomme over for andre kulturer, over for mennesker, der ser fremmede ud og sågar over for det land, mit barn kommer fra. Måske er det væsentligste ikke, om vi har fordomme, men hvordan vi håndterer de fordomme, vi opdager hos os selv.

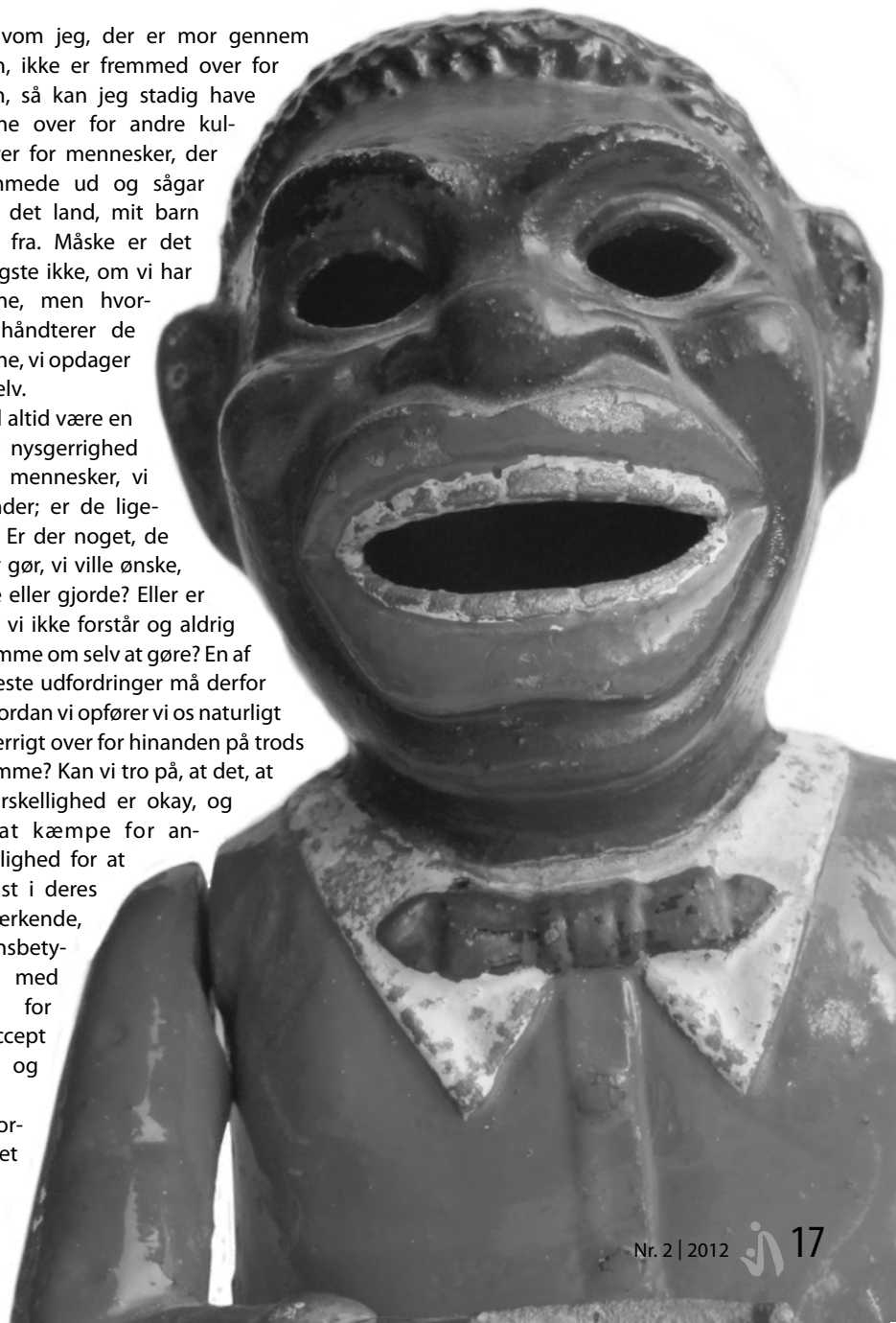
Der vil altid være en form for nysgerrighed over for mennesker, vi ikke kender; er de ligesom os? Er der noget, de kan eller gør, vi ville ønske, vi kunne eller gjorde? Eller er det ting, vi ikke forstår og aldrig ville drømme om selv at gøre? En af de sværeste udfordringer må derfor være, hvordan vi opfører vi os naturligt og nysgerrigt over for hinanden på trods af fordomme? Kan vi tro på, at det, at synes forskellighed er okay, og endda at kæmpe for andres mulighed for at holde fast i deres eget særkende, ikke er ensbetydende med sympati for eller accept af alt og alle?

Som forælder til et

barn, der er adopteret, har jeg et ansvar for, at mit barn får et sundt selvværd, også selvom han eller hun ser anderledes ud end så mange andre i børnehaven eller skolen. Samtidig har jeg som alle andre forældre ansvar for, at mit barn også lærer at rumme andres forskellighed. Vi kan påvirke vores børn i deres tankemønstre og adfærd over for andre. Ikke kun overfor dem selv og deres egen historie og udseende, men også - og synes jeg, lige så vigtigt - deres indstilling og imødekommenhed overfor det, der er fremmed for dem.

At tale om det unævnelige

Skal en lille figur, som den jeg fandt, gemmes, glemmes og fornægtes? Selvom det er fristende, så tror jeg ikke, det er den bedste løsning: hvis vi glemmer, kan vi ikke lære af det. Selvom det lyder banalt, er det sandt, at det, der er skjult, ofte får større magt og bliver mere farligt, end det, der er frit fremme. Og under alle omstændigheder

„Da mulighederne for at rejse ud ikke var særligt store, importerede bl.a. Zoologisk Have i København mennesker fra eksempelvis Kina, Indien og Kirgisistan foruden samer fra Lapland for at udstille dem.“

kan vi hverken tage stilling til eller være sammen om det, vi ikke ved, hvad er.

Jeg glæder mig ikke til, at snakken falder på slaveriet og kolonierne med min søn, og jeg har ikke lyst til, at han nogensinde skal vide, der er mennesker, som mener, han er mindre værd end dem. Men sådan har jeg det også med massakren på Utøya, børnemishandling og krig. Jeg kommer aldrig selv til at forstå eller acceptere disse ting, men jeg er alligevel nødt til at finde en måde at snakke med andre om det på – inklusive mit barn.

I bund og grund er det vel en væsentlig ting at lære sine børn: at mennesker kan tage fejl, gøre grimme ting ved hinanden og ikke altid forstår at tage sig af hinanden – endda til tider selv om de har de bedste intentioner. For på den anden side er netop en indsamlingsfigur som den lille dreng et tegn på, at selv om vi mennesker af og til har nogle mærkelige tilgange til ting, så kan vi samtidig være styret af en vilje til at hjælpe, hvor der reelt er behov, og lyst til at se andre mennesker som medmennesker, selvom vi ikke altid forstår hinanden.

Jeg vil stadig synge om kokosnødden i Elefantens vuggevisse for min søn, når han falder i søvn, for som dansker er den sang nu engang en del af hans historie. ■

HENVISNINGER:

„Menneskeudstilling“ af Rikke Andreassen, Tiderne Skifter 2012

Netværket P1 „Skrub hjem hvor du kommer fra“: www.dr.dk/P1/Netvaerket/Udsendelser/2011/11/10101629.htm

videnskab.dk/kultur-samfund/vi-elskede-de-farvede-i-zoologisk-have

Ligesom historien ændrer vores menneskesyn, bliver vores ordvalg ændret med den. Det er blandt andet det, der er sket i sangen Elefantens vuggevisse. Hvor man for år tilbage sang „I morgen får du en niggerdreng, ham kan du bruge som rangle“ er teksten i dag rettet til „negerdukkedreng“ eller „kokosnød“. Det samme kender vi med flødeboller, der engang hed negerkys.

Flere udtryk og talemåder er ikke længere passende, men betyder det, at alle, der stadig bruger disse ord, er ondsindede eller dumme? Det er let som en, der rammes af ordene, at tillægge den anden skjulte dagsordener. En lille episode har fået mig til at tænke over netop den problemstilling:

Da min gamle mormor på næsten 90 første gang mødte sit tyvende oldebarn var det kærlighed ved første blik. Sådan som det var med hvert eneste lille menneske, hun blev præsenteret for fra familien, så var også min lille dreng på 15 måneder fra Sydafrika det mest fremmelige og fantastiske barn, der fandtes.

Mens han tusser rundt i sin bodystocking med ble-mås og skrævende ben for at undersøge hendes køkken, lægger han sig ned, så hans fødsåler kommer til syne. Min mormor kigger ned på ham, klasker hænderne sammen og siger med en stemme fyldt af glæde: „Åh gu! Haj ær ie ræjdi bette neger“ (Han er en rigtig lille neger) på sin tykke vendelbodialekt.

Var hendes ordvalg ondt? Nej, for der var ingen tvivl om, at han hørte til og var hendes. Var hun ubetænksom eller uvidende? Nej, men for hende, der måske aldrig før havde været rigtig tæt på et menneske, der så så anderledes ud, var det nu engang det ord, der faldt naturligt. Hendes generation og hendes kultur sagde, at kommer man fra Afrika, er man neger. Og så var den ikke længere.

Sådan er det naturligvis ikke hver gang, nogen bruger ord eller vendinger, som ikke er hverken tidssvarende eller passende. Men nogle gange er vi måske nødt til at tænke længere ind bag det andet menneske, inden vi tager fat i snakken om, hvilke ord vi vælger.

For måske er det snarere kultur og uvidenhed end et ønske om at såre, der er på spil?

Læs mere i Anne Thompsens blog: www.praestens.blogspot.com

Mhmm, ren afslapning. Oliver er 5 år og født i Etiopien.

FOTO ILLUSTRERER IKKE ARTIKEL

Tak til alle handlekraftige mennesker, der tør have en holdning

Jeg har altid ment, at der måtte være mindre racisme i storbyerne, hvor gadebilledet er så meget mere mangfoldigt, end ude på landet, hvor ensartetheden er så meget mere synlig. Dog er jeg kommet i tvivl.

Af Pia Reinholm Jensen

Med adoptivbørn lægger vi forældre nok lidt mere mærke til mobning og drillerier, der tangerer racisme - for i sidste instans er det vores egne børn, det går ud over. Hjemme hos os værdsætter vi i højeste grad det at bo i et lokalsamfund på landet, hvor vi indtil nu kun har set tegn på, at rigtig mange ønsker mangfoldigheden, og at vi alle er ens ligegyldigt hvad.

Børnehaveleder tager affære

Min dreng (adopteret fra Indien) blev som 4-årig kaldt perker af to piger i børnehaven, idet de løb forbi ham. Jeg tror, hverken pigerne eller min dreng vidste, hvad perker egentlig betød, for dem var det blot et forbudt ord. Min mand hørte det også. Han var nok den, der var mest rystet, og han meldte det til børnehavelederen, fordi han netop var lidt rystet over det og bare måtte dele det med nogen. Hun tog straks affære ved senere på dagen at kalde alle børnene sammen til et fællesmøde for at tale med dem om, hvor godt det er, at vi alle er forskellige, og at visse ord ville hun bare ikke høre i børnehaven.

Konflikter i skolen

I børnehaveklassen på skolen blev han kaldt neger i frikvarteret af en dreng fra en anden klasse. Det blev han ret ked af, og hans klasselærer fik ud af ham, hvorfor han var ked af det. I næste frikvarter tog hun ham i hånden, og de gik hen og konfronterede drengen med det. Hun ville bare ikke have det, for året forinden havde hun haft et andet tilfælde - og da havde hun ringet hjem til forældrene.

I 1. klasse blev han spyttet på i en bunke-slåskamp, hvor han lå nederst. Klasselæreren brugte 20 minutter af undervisningstiden til at høre alle fem involverede, hvad der var sket, hvorfor og hvordan. Alle fik deres egen

taletid - alle fik sagt undskyld. Alle vi forældre fik meddelelse hjem om det på intranettet. Konflikten blev igen løst her og nu.

Morgensamling på fodboldskolen

På DBU's fodboldskole var der sidste sommer 80 fodboldglade drenge og piger i vores lokale fodboldklub. Der var adopterede, anderledes udseende og udenlandsdanskere på fodboldskolen, altså også børn udefra og ikke kun fra det lokale område. Allerede efter første dag havde trænerne opsnappet drillerier blandt børnene, som både kørte på udseende, hvilken farve fodboldstøvler, man nu engang havde osv.

Det gjorde, at lederen af fodboldskolen næste morgen stillede sig op på et havebord og med høj og klar stemme gav besked om, at på fodboldskolen tolererede trænerne ikke drillerier og mobning af no-

gen art hverken på grund af anderledes udseende, lyserøde fodboldstøvler, hårfarve, briller eller lignende - og hvis de hørte om det igen, så blev man bortvist fra fodboldskolen. Dette blev sagt til både forældre og børn ved denne morgensamling.

En broget fodboldklub

Samme fodboldklub har fået rosende pressemøntale hos Sjællandsk Fodbold, for at være en lille klub med et stort hjerte, som har budt både afrikanske, tyrkiske, grønlandske og mellemamerikanske fodboldspillere velkommen i klubben. Fodboldspillere, der to-tre gange ugentligt tager toget fra København to timer nordpå for at komme til både træning og kamp. At selv om klubbens motto er, at alle er lige - har klubben alligevel formået at lytte til kulturelle forskelle, såsom at de afrikanske spil-

lere havde svært ved at klæde om og bade i samme lokale som deres danske medspillere. Det var grænseoverskridende for dem. De fik deres eget omklædningslokale! Efter et par uger kom de dog ind i det andet omklædningslokale. Det blev alligevel lidt for asocialt at være i et separat lokale. Atter en fin håndtering af et hverdagsproblem.

Landsbyen dengang

Jeg tænker tilbage; har det altid været sådan i vores lille by? Ja, jeg mindes ikke andet. Da jeg gik på skolen for 40 år siden var der ca. 300 elever (i dag 466 elever) – heriblandt tre koreanskfødte børn, som den lokale læge havde adopteret. Senere kom tre indiskfødte piger til – også adoptivbørn. Og en spansk tilflytterfamilie med tre børn.

Jeg har aldrig hørt eller set nogen drille eller tale dårligt om dem, dog kan jeg ikke udelukke, at de har været udsat for noget, da jeg ikke har spurgt dem. Men disse børn var

igen medlemmer af og udøvere i vores lokale idrætsforening/fodboldklub, som sammen med skolen var og er samlingspunktet i byen. Vi lokale blev dengang allerede efter fødslen indmeldt i den lokale idrætsforening, for byens stolte højborg skulle holdes i gang.

Jugoslaviske arbejdere

Blev vi mere tolerante og åbne, fordi vores gadebillede blev ændret, da vi i 70'erne fik 50-60 jugoslaviske arbejderfamilier herop, som blev inviteret til det lokale stålværk pga. manglende arbejdskraft? Eller har det en betydning at alle kender hinanden?

Jeg mener i dag, at både skolen og idrætsforeningen helt sikkert altid har været de bærende elementer. Og det, at vi alle kender hinanden, gør en klar og meget stor forskel. Der er hørt og set eksempler på, at danskere omtaler udlændinge som noget dårligt for Danmark – „men Muhammed, grønthandleren nede på hjørnet, han er ikke en af dem,

for han er så flink, og ham kender jeg jo“.

Dog kan jeg ikke give det endegyldige svar, og selvfølgelig har vi også her drillerier og mobning, som i alle andre skoler/samfund – men grundstenene er lagt rigtig godt, når vi har så mange med så stor social åbenhed og forståelse.

Tak

Som klubben siger: „Vi vægter åbenhed, tolerance, humor og ikke mindst det sociale klubliv“.

Det lyder som en rigtig god opskrift - noget de store udenlandske professionelle klubber kunne lære meget af jævnfør de sidste sager inden for racisme i fodboldens verden.

Så stor tak til alle de handlekraftige mennesker, der trods alt også er rigtig mange af – som oven i købet tør tage affære og sige deres mening – prompte! Det gør livet så meget nemmere for os alle og ikke mindst for os adoptivforældre og vores børn „udefra“. ■

Så' det sagt!

„Mor, min næse er da ikke flad, vel?“
– Pige, 3 år, født i Vietnam

„Mor - når der kommer et stjernesud, så ønsker jeg, at jeg har samme farve som dig, og så får jeg det - det VED jeg!“
– Pige, 6 år

Hjemme hos os plejer vi at sige, at Wilma og jeg er beige, og Ribka er brun. En kold vintermorgen på vej til børnehaven siger Ribka, 3 år: „Mor alle de beige børn får røde kinder, når de er ude om formiddagen! Det vil jeg også ha!“

Luka på 6 år er på besøg hos en skoleveninde. Da Luka hilser på venindens mor siger hun: „Hvis du undrer dig over, hvorfor jeg har sådan en lækker brun hud, så er det altså fordi jeg er født i Kina.“

Nicklas, 6 år: „Mor, ville I egentlig godt have haft sådan en brun dreng som mig?“

Mor: „JA, min skat – om du så havde været lysegrøn, ville vi stadig have haft lige netop dig!“

Signe, 5 år og fra Etiopien, og jeg stod og snakkede med én af børnehaveninderne, 5 år og typisk dansk udseende, og hendes mor. Veninden var nyklippet, og jeg kommenterede, hvor fin hun var. Hun blev lidt genert og nussede Signe lidt i håret, mens hendes mor forklarede, at frisøren var blevet helt forvirret, da hun havde forsøgt at forklare, at hun gerne ville klippes lige som Signe. Signe så meget smigret ud, men forklarede så, at man kun kunne få hår som hendes, hvis man var født i Afrika.

Ditte har lige plukket en buket spanske blomster. Ditte er 9 år og født i Vietnam.

Reema, 8 1/2 år og født i Indien.

Racer er til dyr – ikke til mennesker

Labrador, bulldog, pekingeser og bolonka er alle forskellige racer inden for hundeverdenen. Når man taler om race, så har hver race forskellige egenskaber, og der er fordele og ulemper ved hver race. Kan man også tale om egenskaber ved de forskellige racer af mennesker?

Af Ina Dulanjani Dygaard

Hvad definerer en race? Det gør racens egenskaber, fordele og ulemper – ikke hudfarven. For det meste taler man om racer indenfor dyreverdenen, men der er også tendens til at man taler om racer af mennesker. Er det forkert? Det mener jeg. Vi mennesker har jo ikke forskellige egenskaber, som har rod i vores hudfarve og nationalitet. Derfor bryder jeg mig ikke om, at folk siger, at jeg er en anden race, end min families.

Jeg er vokset op i Danmark, jeg har boet her i 20 år og 2 måneder, jeg har dansk pas og er en god samfundsborger, som interesserer sig for politik, og hvad der sker i vores verden. Alt i alt anser jeg mig for at være en god dansk statsborger – men alligevel oplever jeg at blive kategoriseret som „noget andet.“

Jeg er født i Sri Lanka i november 1991, men blev adopteret til Danmark, da jeg var 49 dage gammel. Gennem hele min opvækst har jeg anset mig selv for at være dansker, jeg er blevet opdraget i danske tra-

„Og hvorfor er mine medborgere så snæversynede og fremmedfjendske, at de ikke engang tør sidde ved siden af én med mørkere hudfarve?“

ditioner, har gået i dansk skole, gymnasium og universitet, jeg er døbt og konfirmeret, jeg er pæredansk! Jeg har egentlig aldrig været præget af racisme i Danmark, jeg har aldrig set mig selv som anderledes. Jeg ved da godt, at jeg har en anden hudfarve end mine forældre og min søster, som er adopteret fra Kina – men jeg er jo bare mig! Trods min blandede familie, så kan jeg ikke rigtig huske nogle trælse situationer. Min mor har fortalt mig, at hun blev kritiseret af en mand i et tog, da vi var på vej til Kastrup Lufthavn for at hente min far og søster fra Kina. Manden kunne ikke forstå, at min mor gad at have „sådan nogle.“ Min mor blev

naturligvis rystet, men jeg kan faktisk slet ikke huske situationen. Havde det været i dag, havde jeg nok forklaret ham, at han var et intolerant og uvidende individ, som slet ikke skulle blande sig i min familie og egentlig bare skulle tage at lukke munden. Vi lever i 2012, og alligevel er der mennesker, som ikke kan se det smukke i at leve i en verden, som er præget af multikultur og forskellige mennesker.

Du kan ikke tage min tak fra mig!

På trods af, at vi lever i et moderne samfund, hvor forskellige kulturer og traditioner lever side om side med hinanden, må vi altså erkende, at der lurer en snert af racisme. Jeg er overbevist om, at racisme handler om uvidenhed. Man ved simpelthen ikke bedre, hvis man tror, at hvide mennesker med lyst hår og blå øjne er bedre end chokoladefarvede mennesker med kraftigt sort hår og brune øjne. Det passer simpelthen ikke! Så hvis nogen påstår, at de er bedre mennesker, bedre danskere end mig grundet hudfarveforskellen, så tager de fejl. Jeg er dansker med stort D. Jeg elsker mit land, jeg er stolt af mit lands regering og vores folkevalgte politikere, jeg er stolt af de borgere, som vil være med til at gøre Danmark til noget bedre, jeg er stolt af vores soldater, som kæmper for international frihed, jeg er stolt af de borgere som bruger tid på frivillige projekter og foreninger, fx Adoption & Samfund.

Ja, jeg er dansker – og det er der ingen, som kan tage fra mig! Folk kan prøve at sætte mig i bås med ikke-danskere, det gør rigtig ondt, men de vil aldrig kunne tage tak fra mig. Hvis jeg ikke er dansker – hvad er jeg så?

Racismens to ansigter

De fleste borgere anser nok ikke danskerne for at være specielt racistiske, fordi vi ofte tænker på racismen som en meget direkte diskrimination. Som adopteret har jeg oplevet noget andet, nemlig den diskrete og

indirekte racisme. De, som ikke selv har prøvet det eller ikke er i familie med en adopteret, vil nok synes, at dette lyder en lille smule skørt – men det er nu engang min opfattelse.

„Folk kan prøve at sætte mig i bås med ikke-danskere, det gør rigtig ondt, men de vil aldrig kunne tage tak fra mig.“

Stort set hver dag oplever jeg i bussen, at folk kigger flygtigt på mig og derefter sætter sig et andet sted – på trods af at pladsen ved siden af mig er fri! Det er rigtig ubehageligt, det giver mig en følelse af at være udstødt og ikke være velkommen i mit eget land. Jeg bliver både ked af det, men samtidig også rigtig vred! Hvorfor kan jeg ikke få lov til at være den, jeg er? Hvorfor er jeg ikke velkommen i mit eget land? Og hvorfor er mine medborgere så snæversynede og fremmedfjendske, at de ikke engang tør sidde ved siden af én med mørkere hudfarve? Tror de, jeg lugter eller har en bombe klistret fast på maven? Jeg kan simpelthen ikke forstå det, og det gør mig rasende.

Jeg har aldrig oplevet en direkte racisme, jeg er aldrig blevet antastet af en fremmed, og gud ske tak og lov for det – men faktisk synes jeg, at den her konstante, indirekte racisme er værre. Det er ikke ord, det er folks blikke, det er udstrålingen, som er kold og afvisende – og det har jeg ikke fortjent! Vi har en racismeparagraf i Danmark, som skal beskytte vores borgere mod diskrimination grundet nationalitet og etnicitet, men hvem beskytter mig og de andre adopterede mod fordomme og den indirekte racisme?

Forståelse for forskellighed

Som jeg har skrevet tidligere, så er jeg aldrig blevet udsat for nogle nævneværdige,

ubehagelige situationer, men derfor har jeg stadig en holdning til det. Grunden til det er nok, at jeg rigtig tit hører historier i Adoption & Samfund – Ungdom, hvor medlemmerne hver især har deres egne oplevelser med racisme. Som formand for foreningen bliver jeg rigtig ked af, at vores medlemmer

„Manden kunne ikke forstå, at min mor gad at have ‘sådan nogle.’“

får tæsk på diskoteker, bliver væltet af cyklen af gamle damer eller bliver kaldt diverse skældsord, fordi vores medborgere enten er intolerante eller bare uvidende. Det er hjerteskrærende, og i min verden bør alle have forståelse for forskellighed. „Forståelse for forskellighed“ er faktisk A&S-U's slogan, vi vil gerne signalere, at vi er imod diskrimination og racisme. Der skal være plads til alle.

Desværre kan man let føle, at det er en umulig kamp, vi kæmper. Gang på gang må vi finde os i at blive set ned på – og ikke nok med det, så har vores tidligere regering sørget for, at vi nu heller ikke kan blive gift med dem, vi elsker! 26-års reglen er umiddelbart svær at forstå, men faktisk står det meget klart, at man skal have boet i Danmark 26 år, før man kan blive gift med en, der ikke kommer fra Europa. Bang! Der blev vi kastet hen i gruppen „ikke-dansker“ igen! Hvornår blev det okay, at behandle sine borgere sådan? Hvem har ret til at tage vores rettigheder fra os? Der er da ingen, hverken Folketinget eller nogen andre, som skal bestemme, hvem jeg skal giftes med – eller hvornår. Det burde være underordnet, eftersom jeg er dansker! Og lige pludselig blev jeg kategoriseret som „en anden race“ igen, jeg er åbenbart ikke ligeså dansk som min mor og far. ■

Kan jeg mon nå til tops? Annsosia er 4 år og født i Etiopien.

En hilsen til foråret

Til alle, der overvejer at tage på efterskole – eller til jer forældre, der overvejer at sende jeres unger afsted

Af Lærke Shi Clemen Christensen, en rigtig efterskoleelev

Denne tid har taget mit liv med storm. Jeg har fået åbnet øjnene for vinkler på livet, jeg aldrig havde troet fandtes. Jeg har taget nye meninger og ændret dem igen. Og jeg har lært, at det er OK. Jeg har oplevet et fællesskab, hvor det er i orden at gække helt ud, og hvor man for alvor er sammen om det hele. Jeg har jo ikke levet livet, men jeg kan sige, at dette halve år har været det bedste i mit liv indtil videre. Jeg har prøvet at øggle med ild og lave sjove lege. Jeg har oplevet et helt andet forhold til autoritære personer, end jeg nogensinde havde forestillet mig, at jeg ville.

Selv i dagligdagen mærker jeg, at der virkelig bliver taget hånd om mine (og andres) problemer. Det man oplever på efterskole er rigtige venskaber fra rigtige mennesker, der rent faktisk bekymrer sig om en. Selvom efterskolen har givet mig, en „lykkelig“ teenager fra forstaden, en del at tænke over med hensyn til livet, har den også givet mig en meget bedre opfattelse af mig selv, og jeg kan slet ikke fatte, at jeg boede i den lille „kasse“, min selvbevidsthed var før.

Vi har oplevet en del på dette korte, halve år. Alt fra ko-overfald på introturen til defekte både og for lidt mad på motionsdagen. Også alvorlige ting har vi tacklet sam-

men. Ambulancer og folk, der stoppede/ blev smidt hjem. Vi har klaret det hele – sammen. Det har været i orden at være ked af det og blive trøstet, lige så tosset man ville.

Jeg har fået mere sikkerhed i mig selv, og jeg tør sige mere fra og til, end jeg gjorde før – netop fordi jeg har fået lov til at teste det i den lille, trygge osteklokke, som min efterskole er. Jeg har lært, at lærere rent faktisk bekymrer sig om eleverne og deres trivsel – selv når de pointerer det på en hård måde.

Jeg har lyst til at juble, fordi vi har klaret alt dette sammen, men på en måde har jeg også lyst til at græde. For enden af tunnelen er pludselig synlig - et halvt år, og så flytter cirkus videre for at give nogle andre den fantastisk u-perfekte, skøre, tossede, dejlige og helt igennem fornøjelige oplevelse, det er at gå på efterskole.

Jeg giver den fuld gas her det sidste halve år. Det håber jeg også, I vil.

Øhavets Efterskole, jeg elsker jer. Hver og en. Og det skal og må vi aldrig glemme. At vi betyder noget helt specielt for hinanden.

Velkommen til foråret.

Adoption bliver reelt værdifuldt, når vi tør begribe og gribe det særligt sårbare

Med ønsket om at samle og formidle den viden som adoptivfamilier og børnefagfolk har savnet og øge indsigten om nødvendigheden af den bedst mulige begyndelse for en adoptivfamilie, har en række fagfolk på adoptionsområdet i en årrække arbejdet sammen om at skrive en håndbog om adopterede børns sårbarhed og behov. I „Adoptionshåndbogen – Det adopterede barn i familien, i dagtilbud og skole“ er for første gang samlet viden baseret på mange års erfaringer med adoption i Danmark.

Af Iben Krarup Høgsberg, Dorte Engelund og Louise Svendsen

Adoptionshåndbogen giver gode råd til at lempe overgangen til adoptivfamilien, opstarten i dagtilbud og skole, samt andre gode idéer til dagligdagen. Ligeledes introduceres forskellige terapi- og træningsformer, og der vejledes i, hvordan man kan få rådgivning og støtte. Antologien henvender sig til både vordende, nybagte og erfarne adoptivforældre samt pårørende og alle relevante fagpersoner omkring familien. Med bogen foreligger der nu en vejledning for god praksis inden for adoptionsområdet og egentligt undervisningsmateriale til de mange professionelle, der igennem deres arbejde kommer i kontakt med adoptivfamilier. Bogens brede vifte af adoptionskyn-dige fagpersoner, mange cases og praktiske handlingsanvisninger tager højde for, at adopterede børn og deres familier er forskellige, men at alle børnene kommer med en særlig sårbarhed, som nemt reaktiveres ved forskellige udfordringer samt overgange til nyt. Læseren får en indgående forståelse af barnets ofte helt almindelige og naturlige reaktioner på en anden start på livet, samt hvordan disse kan takles med konkrete redskaber både i hjemmet, dagtilbud og skole. Ligeledes redegøres for nødvendigheden af en bred tværfaglig indsats, så barnet via et ligeværdigt samarbejde mellem forældre, pædagoger og lærere kan hjælpes til at danne nye positive erfaringer.

Når det særlige kommer til udtryk

Alle mennesker er forskellige, men tab og andre belastninger i tiden før, under og efter en adoption vil være med til at forme mennesker, der er blevet adopteret. Det bliver derfor væsentligt at få belyst og begribe de særlige forhold, som gør sig gældende for børn, unge og voksne med adoptivbaggrund. Det drejer sig om den historie, der

ligger til grund for adoptionen og oplevelser med tab og svigt forbundet hertil, selve adoptionsoverdragelsen og den første tid herefter, herunder etablering af tilknytningen i den nye familie. Efterfølgende kommer udfordringer i forbindelse med opstart i dagtilbud og skole samt venne- og kammeratskabsrelationer. Hvordan familierne takler dagligdagens udfordringer og taler, eller måske netop tier, om det særlige ved at være en adoptivfamilie har stor betydning for den enkelte. Dette kommer især til udtryk i forbindelse med puberteten og den gryende identitetsdannelse hos den unge, samt når denne skal definere sin etnicitet og sit tilhørsforhold. Mødet med racisme, samfundets krav og forventninger samt fremtidige udfordringer med videreuddannelse, parforhold, egen familiedannelse og voksenliv i øvrigt er yderligere udfordringer adopterede står overfor, præcis som alle andre, men som ind imellem får et særligt twist grundet den helt specielle baggrund.

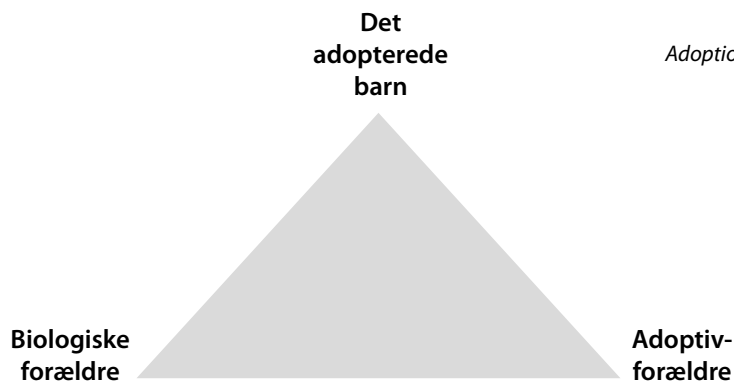
Identitetsdannelsen

Både biologiske forældre og adoptivforældre har en væsentlig indflydelse på barnets udvikling og identitetsdannelse, hvilket der traditionelt har været fokuseret på i forbindelse med adoption. Dette illustreres i den såkaldte adoptionstrekant (figur 1).

Det er imidlertid ikke alene de nærmeste omsorgspersoner, men også en bredere vifte af nøglepersoner og vigtige livssammenhænge, hvori barnet indgår, der har betydning for dets udvikling, identitetsdannelse og samhørighedsfølelse. Det er således ikke tilstrækkeligt med adoptionstrekanten til forståelse af det adopterede barns udvikling. De forskellige sammenhænge, som kan gøre sig gældende gennem et livsforløb illustreres i adoptionscirklen (figur 2).

Nærværende brugbare voksne

Et adopteret barn kan således godt have haft gode forhold forud for adoptionen, men blive mødt uhensigtsmæssigt under og efter adoptionen; eller omvendt have haft ringe forhold før adoptionen og blive mødt og løftet via adoptionen, men derpå misforstået i dagtilbud og skole. I livet uden for familien kan barnet f.eks. møde racisme eller for store krav og forventninger uden at have fået den rette støtte og ballast til at stå igennem det. Det er afgørende, at adopterede børn kan bero på nærværende brugbare voksne, som kan hjælpe med at regulere svære følelser og situationer, italesætte oplevelser og tør tale åbent om det særlige ved at være adopteret. Voksne der kan skabe en tryk base både i og uden for

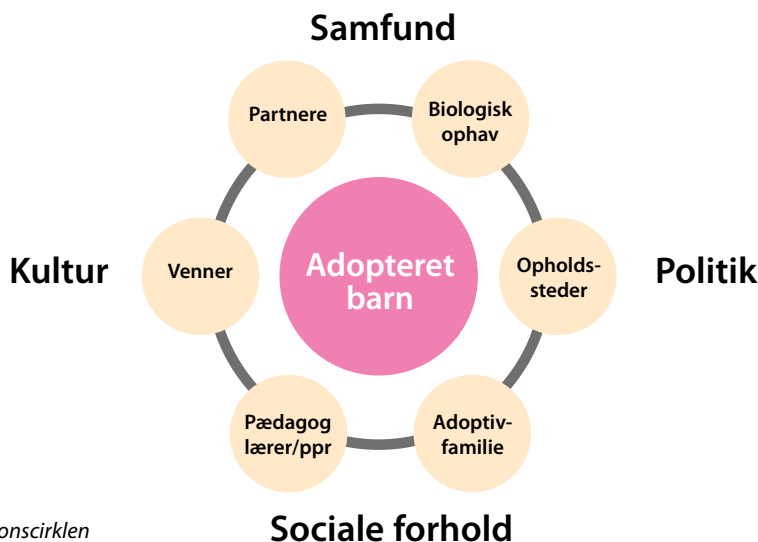

Figur 1
Adoptionstrekant

hjemmet. Det er ofte små ting, der skal til, som at guide barnet og anvise det handlemuligheder, samordne sanseindtryk og overskue dagen eller den enkelte opgave.

Dagtilbud og skole

Undersøgelser viser, at adopterede børn er mere sårbare i dagtilbuds- og skolesammenhænge grundet de mange skift i situationer, krav og forventninger. Adopterede får op til to en halv gange oftere specialundervisning end øvrige elever. Sættes det i relation til, at andre undersøgelser viser, at drenge generelt trives dårligere i børnehaver end piger og ekskluderes to en halv gange oftere fra normalskolen end piger, stiller det samlet set adopterede drenge i en ekstra sårbar situation, som kræver særlig årvågenhed. Adoption viser sig i næsten al forskning at være en væsentlig beskyttelsesfaktor i et forældreløst barns liv. Det at få en familie og derved tryghed og stabilitet betyder, at mange adopterede klarer sig godt på trods af de vanskelige forhold, de har været udsat for tidligere i livet; vanskeligheder som f.eks. tab, sult, sygdom, understimulation, skift, mishandling og misbrug. Hertil kommer, at det altid er en stor omvæltning at komme fra f.eks. et fattigt børnehjem fra et land ude i verden med dets helt egen og anderledes kultur, til en fortravlet familie i et samfund med højt tempo og høje forventninger. For barnet kan det blive yderligere forvirrende at knytte an til nye voksne og just have startet etableringen af familien for så at blive sendt ud i dagtilbud, der til forveksling kan ligne et nyt børnehjem. Men vel at mærke ét, hvor de øvrige børn har et helt andet udgangs-

Figur 2
Adoptionscirklen

punkt end det adopterede barns og dermed andre forudsætninger for socialt samspil og læring. Det adopterede barn har været udsat for store frustrationer tidligt i livet, og disse tidlige belastninger kan have skadet hjernen på et dybereliggende neuralt plan, ligesom uforløste traumer kan påvirke barnets evne til at berolige sig selv i situationer, hvor det bliver revet med af glæde, vrede eller andre stærke følelser. Således kan den manglende evne til affekteregulering præge barnets adfærd mange år efter, at overbelastningen har fundet sted. Set i lyset af ovenstående har adopterede børn brug for tid, ro, adækvat stimulering herunder eventuel sansemotorisk træning for at indhente tabte udviklingsstadier og give det lige muligheder for fremtidig udvikling.

Samarbejdet med fagpersoner

Adoptivforældre er i forbindelse med godkendelsen til adoption blevet grundigt informeret om den sårbarhed, som det adopterede barn kan have på baggrund af dets tidlige oplevelser og omstilling til den nye familie og dets nye omgivelser. Efterhånden som barnet udvikler sig, vil der fortløbende være problematikker, som familien må håndtere, og ofte vil de have behov for at søge viden og eventuelt inddrage fagpersoner med kompetence inden for adoption. Derfor er adoptivforældre i reglen opmærksomme på, hvordan de kan forstå deres barns reaktioner og udvikling samt i hvilke situationer, barnet kan have brug for en særlig støtte. Sociale myndigheder, daginstitution, skole m.fl., har deres generelle faglighed i forhold til børn og familier, men sjældent samme indsigt i adoptionsproblematikker som forældrene. Når der indledes et samarbejde, mødes man derfor oftest med ret forskellige opfattelser af barnets situation og behov. Det er i den forbindelse vigtigt at få etableret et konstruktivt samarbejde omkring barnet, hvor familie og fagpersoner har gensidig respekt

for hinandens perspektiver, for i fællesskab at finde relevante tilgange og bedst mulige løsninger på dagligdagens problemer. Ofte oplever adoptivforældre sig misforstået og magtesløse over for de professionelle; hvilket typisk beror på manglende viden hos begge parter – forældrene, der kan have en tendens til at se alt gennem 'adoptionens-linsen', og de professionelle, der som regel mangler den særlige optik, som favner og forstår de særlige problematikker i adoptivfamilien. Et frugtbart samarbejde bygger på en fælles forståelse af adoptionsproblematikker samt den betydning, disse kan have for det konkrete barns særlige sårbarhed og ressourcer i en given sammenhæng.

Ansvar for processen bredes ud

Adoption kan være en værdifuld måde at danne familie til gavn for forældreløse børn og barnløse voksne. Det kræver imidlertid, at der bakes op omkring processen fra forskellige sider, så der skabes den rette tilgang og en målrettet indsats. Ofte vil blot en lille indsats tidligt i forløbet have en stor effekt i forhold til barnets udvikling og trivsel, hvor det omvendt kan få alvorlige følger, hvis barnets behov i udgangspunktet svigtes. Adoptivforældrene har et stort ansvar for processen, men er i reglen afhængige af, om de modtager den nødvendige støtte og forståelse i samfundet. Der er brug for en politisk indsats, hvor der afsættes tilstrækkelige ressourcer på adoptionsområdet, samt at viden om de udfordringer, adoptionen kan give den adopterede og dennes familie, formidles til en bredere kreds i samfundet. Det er således intentionen, at den viden om adoption, som er samlet i Adoptionshåndbogen, både skal kunne anvendes af familien, i de forskellige tværprofessionelle sammenhænge, hvor der samarbejdes omkring barnet, samt af alle andre interesserede, der indgår i det samfund, som også adoptivfamilier er en del af. ■

Adoptionshåndbogen – det adopterede barn i familien, dagtilbud og skole.

Hans Reitzels Forlag januar 2012.
Vejledende pris 375 kr.
Bogen er redigeret af socialpædagog Iben Krarup Høgsberg og psykolog, Anette Buch-Illing.

Åh, de smukke unge mennesker

For nogle af os skaber tanken om forår indre billeder af knasende tulipaner og lune solstrejf. For landets teenagere er der en god sandsynlighed for, at samme årstid fremkalder uro i maven, fugtige håndflader og bekymrede blikke på datoerne for terminsprøverne i de mundtlige og skriftlige fag. Men terminsprøverne er ikke det eneste, der venter de 15 til 19-årige. Formodentlig falder der også et vred bekymrede tanker af til de kommende standpunktskarakterer og i sidste ende de afgørende eksamenskarakterer. Tiden er med andre ord inde til at støtte op om hjemmets teenager i en næsten umulig balancegang mellem omsorgsfuld støtte og tillidsfuld frisættelse.

Af adoptions- og gymnasiecoach, cand. mag. Trine Brix

Teenagerne i dag står i et krydspres mellem skolegang, venner, lektiearbejde, familie, sport og erhvervsarbejde. Læg så en tidskrævende hest eller kæreste oven i sammen med et generationsbetinget søvnproblem. En undersøgelse blandt 4.500 9. klasse-elever konkluderede allerede i 2008, at 19 pct. af drengene og 30 pct. af pigerne har svært ved at falde i søvn om aftenen. Problemet er genkendeligt også i dag, når man som jeg arbejder intenst med unge gennem undervisning og individuel coaching. Nogle fortæller det selv, andre kan du se det på med et halvblindt øje.

Identitetsdannelse midt i et vanvittigt krydspres

Ofte er unge i dag imidlertid fantastisk ressourcefulde, for de mestrer faktisk krydspreset, og mange klarer gymnasietiden uden nævneværdigt fravær trods tids- og søvnproblemer. Når de ikke mestrer det, så har de fleste gymnasier et velkomponeret tilbud om studievejledning, psykologsamtaler og på Greve Gymnasium altså også en certificeret coach. Gennem min praksis er jeg nået til en række konklusioner om de problemramte teenagere typiske udfordringer foruden en bunke værktøjer til at møde disse udfordringer konstruktivt og positivt. Teenagerne reagerer positivt på coachingens værktøjer, så længe de selv

har sagt ja til at få dem i et tidsbegrænset intensivt forløb bag lukkede døre. I følge dem selv opleves samtalerne positivt, fordi der for en gangs skyld ikke står en velmenende og bedrevidende voksen og fortæller dem, hvad de skal gøre, og hvor højt de skal stræbe. Til gengæld sidder der en udefrakommende, der stiller åbne og til tider konfronterende spørgsmål til deres livsførelse, idealer og selvforståelse på en måde, der tvinger dem til at tage sig selv alvorligt - både som elever og som medlemmer af en familie derhjemme, men vigtigst af alt: Som de mennesker de er og er på vej til at blive.

De adoptionsrelaterede udfordringer

Adopterede teenagere, oplever jeg, har præcis samme udfordringer som de ikke adopterede, men adopterede unge bruger ofte ekstra ressourcer på at finde deres værd og identitet ud fra den biologiske arv og den sociale arv set som to splittede størrelser. Og flere adoptivforældre kender sikkert den svære kunst at støtte den unge i at rumme adoptionens facetter uden at lade den - og ikke mindst bortadoptionen - sætte hele dagsordenen for den igangværende identitetsdannelse. Det er en balancegang, og i nogle tilfælde er coaching i at bruge de personlige ressourcer nu og her ganske enkelt ikke nok som løftestang for den adopterede unge. Simpelthen, fordi ressourcerne i teenageårene her kan være splintrede af så komplekse problemstillinger, at der skal henvises videre til psykote-

rapeutisk eller psykologisk fagviden.

Når det er sagt, så lad mig slå fast: Teenagere har ikke altid adoptionsudfordringer, men adopterede unge har altid en form for teenageudfordringer. Det har de i form af hverdagspræstationer, løbende løsrivelse fra familien og adgangen ind i nye sociale sammenhænge, der ikke altid føles lige trygge. Lad mig derfor fokusere på de udfordrende mønstre, jeg i min praksis ser mange unge bevæge sig i - adopterede som ikke adopterede unge.

Tidsstrukturering er typisk afgørende for den unges trivsel

Flere unge lever med en ikke-realistisk strukturering af tid, der fører til skolestress eller manglende motivation. Såvel stresssymptomer som manglende skolemotivation fører ofte til en uoverskuelighed i forhold til lektier og afleveringer, hvilket giver dårlig samvittighed, får undervisningen til at føles uvedkommende, og så igen: Manglende overskud til at strukturere hverdagen på en realistisk måde. Den negative cirkel får benzin af ubevidste tanker som: Hvorfor nedsætte erhvervsarbejdet og dermed månedslønnen i en tid, hvor forsødelser føles livsnødvendig? Hvorfor ikke ofre tid med kæresten, vennerne, sporten, Facebook, computerspil eller en lur på sofaen, når det er det eneste, der får det til at virke sjovt og rart at være ung? Den unges logik er forståelig. Men når din egen teenager først viser mismod, så kan det være unges timeforde-

ling, I med fordel kan kigge på med blyant, lommeregner og papir i hånden. Både for at give den unge overblik over det antal vågne timer, som de facto er til rådighed på syv

Overraskende ofte kan de med klarsynet gå-på-mod lægge strategier for, præcis hvordan det skal ske...

dage. Men også for at synliggøre de prioriteringer, der eventuelt fører til stresssymptomerne eller manglende skolemotivation: Hvorvidt, hvordan og hvornår kunne den unge eksempelvis forestille sig at ændre sine sovevaner? At dyrke sport lidt mindre hyppigt, men i længere tid ad gangen? At få sorteret ud i bekendtskabskredsen én gang for alle? At placere skolearbejdet i et mere hensigtsmæssigt tidsrum i et bedre geografisk rum og med færre sociale medier åbne? Mange unge har for eksempel forudstillet Facebook til at åbne samtidigt med Word-programmet. Det vækker tanker, ikke? Der er mange små tiltag, som den unge ofte selv er langt bedre til at komme i tanker om end den voksne, og med åbne spørgsmål – eventuelt fra en uvildig voksen – kan den onde motivationscirkel brydes. Men det kræver den unges vedholdenhed og en klar viden om HVORFOR: HVORFOR den unge skal gøre det, hun gør, og undgå noget andet, både på lang og kort sigt. Som forældre mener vi helt bestemt, at vi kender svaret. Men det nytter ikke. Den unge skal i de udfordrende perioder kende sit bundærlige svar på sit HVORFOR, før det virkelig batter. Dette svar er nemlig selveste motivationen, drivkraften, benzinen.

Alene det at række hånden op kan være angstprovokerende

En anden problematik handler om selvværdet, der i øvrigt ofte ligger forslået gemt bag en fæl perfektionisme. Unge oplever ofte, at der bliver stillet meget store krav fra omverdenen, i hvilken det kan synes ubærligt at fejle. At få fejl markeret med rødt i sin aflevering er een ting. Men at sidde dér og mærke hjertet hamre, mens du prøver at række hånden i vejret, før læreren har taget en anden, dét er svært. Ikke mindst, hvis du samtidigt skal gøre dig parat til at yde dig selv psykisk førstehjælp i tilfælde af, at dit svar er forkert. Bagefter risikerer du at skulle stå model til den misbilligelse, du helt bestemt mener at se i de andre meget mere sikre teenageres blikke. Og i værste fald kommenterer de, at du for en gang skyld sagde noget i timerne: En italesættelse, der cementerer din rolle som hende eller ham den stille og dermed forevigt fra-

røver dig muligheden for at se dig selv som den stærke personlighed, du drømmer om at være her og nu.

Det lyder måske overdrevent? Jeg har ikke længere tal på de elever, der har grædt salte tårer over netop denne type oplevelser. Det kan være et meget svært nedbrydeligt mønster for den unge, som i værste fald bliver så ufrivilligt vant med den umælende rolle, at den breder sig til det sociale liv i mødet med nye unge. Når dette mønster fortsætter fra folkeskolen eller starter med den adgangsgivende uddannelse, så bør det ikke nødvendigvis slås hen med dårlig vane, dovenskab, manglende koncentration eller umodenhed. Den unge trænger til at få vendt sin grundlæggende overbevisning om sig selv, blandt andet gennem en øget bevidsthed om sine indre dialoger og sin kropsfornemmelse. En naturlig indre tankestrøm, der 24-7 siger „Det går ikke, det her“, koblet med et nedadvendt blik og et par ludende skuldre er selvfølgelig langt mere skadeligt for selvværdet end et halvkunstigt „Jeg kan godt!“ og en påtvungen rank rygholdning. Fake it till you make it – det virker faktisk, hvis der lægges samtaler og ærlighed i det, og hvis der som før nævnt ikke ligger mere komplekse psykologiske problemstillinger til grund.

Sidste skoleår gav fire samtaler samlet set en stigning i standpunktskarakteren i fem mundtlige fag hos en elev, der kun 2-3 gange havde sagt noget i sin hidtidige skoledag. Hun var sprængklar til at ændre sin selvpfattelse og rolle som den stille pige, blandt andet ved at sætte sig forrest, hvor hun kun kunne se 3-5 mennesker i lokalet. En af hendes egne ideer i øvrigt, efter at hun havde ladet sig provokere af det øretæveindbydende spørgsmål: „Er det inden – eller uden for din kontrol at begynde at sige noget i timerne?“ Typisk sætter de stille elever sig ironisk nok bagerst, hvor de har en frygtindgydende udsigt til de 27 andre elever i klassen og tilmed skal hæve stemmen markant, hvis de endelig finder modet til at række hånden op. Igen tankevækkende, ikke sandt?

„Uanset, om du fortæller dig selv at du kan eller at du ikke kan, så får du helt sikkert ret.“ Henry Ford

Summa summarum er, at såvel en urealistisk tidsstruktur i hverdagen, en manglende motivation og et lavt skolemæssigt selvværd kan sænke de kommende eksamens karakterer i mundtlige fag. Det kan det selvsagt, fordi et fagligt efterslæb og manglende træning i at formulere sig fagligt i timerne kan gøre 25 minutter ved et grønt eksamensbord til et helvede. Mange skoler tilbyder af samme grund eksamenstræning gennem studievejlederne, hvor elever kan få tricks til at klare en mundtlig eksamen

med nerverne under kontrol og tungen på rette gлед. Samtidigt kan coachingens åbne spørgsmål give respektindgydende svar fra selv de 15-årige, der ofte kan mere end vi voksne umiddelbart tror, hvis vi blot husker at stille pegefingern uden for hoveddøren før de vigtige samtaler.

„Og i værste fald kommenterer de, at du for en gang skyld sagde noget i timerne...“

Visuel tydeliggørelse af de uønskede cirkelmønstre, de befinder sig i, kan give dem overblikket til at identificere, hvor mønstret skal brydes, og overraskende ofte kan de med klarsynet gå-på-mod lægge strategier for, præcis hvordan det skal ske: Med hvilke konkrete handlinger, hvornår, hvor ofte og igen hvorfor overhovedet. Støtten og anerkendelsen skal gives i rigt mål, hvis handlingerne skal fortsætte længe nok til at starte et nyt mønster, for netop det kræver – ikke mindst hos så unge mennesker – udholdenhed og hyppige små belønninger ved hver nået milepæl. Og tro mig: Også her er de unge opfindsomme, når de indvier deres typisk meget samarbejdsivrige forældre i de små belønninger, som de unge oplever vil hjælpe dem skridt for skridt. På listerne over mulige små belønninger ved nåede milepæle står sirligt skrevet ting som...

- Ros fra far
- Sushi... eller min anden livret
- Cafebesøg med mor
- Lån af køkkenet til venindemiddag
- Is med tre kugler, flødebolle, gulf – og syltetøj.
- Fodboldkamp med far på stadion
- Pizza i sofaen
- Familiebrunch på søndag
- Tv-serier med mor hele lørdag eftermiddag

...lutter attraktive aftaler for os forældre, der bid for bid må sætte de smukke unge mennesker fri – fri som legesyge sommerfugle den allerførste sommerdag. ■

FAKTA

Trine Brix

Udover at være indehaver af en foredrags- og coachvirksomhed, er Trine Brix fuld-tidsansat som lektor og gymnasiecoach på Greve Gymnasium. Hun har således arbejdet med teenagere fra 15-19 år i 10 år, og i dag coacher hun elever og kolleger fire timer om ugen og holder desuden interne workshops om eksamensangst for elever og om kommunikationen med problemramte teenagere.

Isabella, født i Etiopien og næsten 2 år.

Andrea, Mads og Ditte; tre søskende på rad. Mads og Ditte er født i Vietnam, og Andrea er født i Kina.

To søde søstre: Wilma 3½, født i Kina, og Ribka 1 år, født i Etiopien.

Kommende temanumre

BIDRAG EFTERLYSES!

Redaktionen arbejder på en række temanumre til den kommende tid, og derfor vil vi meget gerne have bidrag fra læsere. Vi modtager også meget gerne ideer til, hvad I kunne tænke jer at læse om.

Del dine erfaringer og skriv om:

TIDLIG PUBERTET

Hypppighed, årsager, forskning, erfaringer fra adoptivfamilier.
Deadline 10.05.2012

NETVÆRK

Landegrupper, hentegrupper, lokalforeninger, internetfora, betydningen af netværk for forældre og børn m.v.

BEDSTEFORÆLDRE

Bedsteforælderollen, kurser for bedsteforældre m.v.

Alle bidrag sendes til bladet@adoption.dk.

Venlig hilsen Redaktionen

Billeder til temanumre

Vi modtager også meget gerne billeder til temanumrene. Send venligst maks. tre billeder pr. e-mail. Husk at oplyse navn, børns alder, adresse og lignende. Billederne skal være i høj opløsning (min. 1 MB). Bladet (inklusive billeder) lægges altid efterfølgende på Adoption & Samfunds hjemmeside.

Nekrolog: Lars von der Lieth – en mand der har sat mange og dybe spor

Af Louise Svendsen

Lars von der Lieth sov ind lørdag den 2. april, den dag han fyldte 72 år.

Det var et privilegium at kende Lars. Lars var en hjertevarm og gavmild person, der ikke var karrig med at øse af sin viden, dele af sit vid og støtte andre i deres udviklingsprocesser. De fleste af os tænker på ham som psykolog med særlig viden om adoption, men lige så kendt, som han er for os, er han det også i den audiologopædiske verden, hvor han har arbejdet med hørehæmmede igennem et langt akademisk liv. Han formåede på fineste vis at kombinere dette arbejde med årelang forskning om sprogets særlige forviklinger og udfordringer hos adopterede: det glemte, gemte sprog, og hvorledes det kunne spænde ben hos det adopterede barn gennem dets skolegang og læringsprocesser. Ikke mindst har Lars åbnet vores øjne for, at problemer hos børn med adoptivbaggrund kræver en anderledes tilgang til fortolkning og forståelse end den, der anvendes hos det ikke adopterede barn. Han har således lært os at være varsom med at stille forhastede diagnoser til adopterede børn.

Lars var en flittig skribent, så hans viden kunne komme alle til gavn. Og var der noget, vi andre ikke lige kunne huske eller forstå omkring adoptionens historie, ja så var Lars ubetinget det mest vidende leksikon at søge til. Lars var også en yderst populær og inspirerende foredragsholder, en aktiv underviser og ikke mindst vejleder for rigtig mange studerende. Opgaver han løste med en fabelagtig veloplagthed og dyb indsigt. Hans særlige kærlighed for adoptionssagen blev meget konkret i Den blå serie, som består af udgivelser af specialer inden for adoptionsområdet samt en artikelsamling af hans egne værker; en serie som har gjort ellers snævre forskningsindsatser tilgængelige for dem, de handler om: de adopterede og deres familier.

Lars rakte langt ud over universitetets gange, og han var med til at åbne landets første Adoptionsrådgivning tilbage i 1993. Siden hjalp han et ukendt antal af familier gennem sin kloge og empatiske rådgivning i Lørdagsklinikken. Først på hans mangeårige arbejdsplads på Københavns Universitet og siden på hjemmeadressen, efter at der var blevet udbygget og gjort plads til det. Et særligt tilbud til adoptivfamilier med skole-

søgende børn, som var ganske gratis. En unik viden og kunnen, som vil blive savnet.

Og som om dette engagement i adoptionsagen ikke var nok, var han formand for landsforeningen Glemte Børn og sidenhen aktiv i DanAdopt, hvor han sad i bestyrelsen i 22 år, heraf de knap 10 som formand. Dette gav ham også mulighed for at glæde familier med børn, han eskorterede til Danmark fra fjerne dele af verden, som han havde rejst tynde igennem de mange år. Lars var med i Haag i starten af 90'erne, da de internationale regler for adoption blev grundlagt, og han ledte i perioden 1996-99 vejen for det fælles nordiske samarbejde inden for adoption som formand for NAC. Således har Lars lært os alle om god etik og nænsomhed i adoptionsprocessen, herunder "bæredygtige adoptioner" hvor der tages hensyn til alle parter i adoptionstrekanten, det vil sige den adopterede, adoptanterne og ikke mindst de biologiske forældre. Han har bidraget til initiativer, der rækker langt ud over egennyttens med at skaffe børn til Danmark, fx ved oprettelsen af hjem for vordende mødre, hvor de kan få rum og støtte til at træffe en velovervejede beslutning om, hvorvidt de vil bortadoptere deres barn eller selv beholde det. Og som organisator af den First Global Research Conference on Adoption i København i 2005 lagde han vægt på også at give stemme til kapaciteter og aktører fra afgangsløserne.

Lars' virke inden for adoptionsverdenen spændte – som det ses – vidt, og derfor var det også kun naturligt, at Adoption & Samfunds Adoptionspris i 2008 gik til Lars. "En

alsidig kapacitet, en ildsjæl og veteran, hvis livsværk inden for adoptionsområdet er stort og mangefacetteret og har strakt sig over fem årtier" lød det blandt andet i motivationen.

Selv mødte jeg Lars, da jeg i 1996 begyndte at skrive speciale til min kandidatsamen som psykolog. Lars var den, der indførte mig i adoptionsforskningens forunderlige verden. Han støttede mig i, at jeg havde nok viden og kunnen til at deltage på en international forskerkonference, allerede inden jeg forlod universitetet. Og siden blev det til mange konferencer med Lars lige ved hånden til at guide og vejlede, når usikkerheden indtraf, og behovet opstod. Lars var også initiativtager til at stifte et forskernetværk inden for adoptionsområdet, som havde til huse på Københavns Universitet og med tiden også inddrog behandlere og andre fagpersoner inden for adoptionsområdet. Siden fik vi også etableret en egentlig supervisionsgruppe, hvor Lars lærte os mindre kyndige om sine mange, mange observationer, gjort gennem et langt liv. En mere generøs læremester gives ikke.

Lars åbnede også sit hjem for os andre. Vi var mange, der følte med ham, da han for to måneder siden mistede Mette, hans livsledsager gennem mere end 40 år. Og derfor går mine tanker især til hans to voksne børn, der begge er adopteret fra Korea, og hans børnebørn.

Lars din viden, gavmildhed og varme vil blive husket og savnet i den danske adoptionsverden og de enkeltes hjerter. Du har om nogen sat dig spor, som ikke uden videre lader sig viske bort. ■

Aktivitetsdag for teenagere 11-18 år

Den 9. juni 2012, DGI Karpenhøj Natur- og Friluftscener, Dragsmurvej 12, 8420 Knebel

Program lørdag

- Kl. 12.30 Ankomst til DGI Karpenhøj.
Kl. 12.45 Velkomst og holdinddeling på gårdspladsen på Karpenhøj.
Kl. 13.00 Praktiske informationer til de unge af instruktørerne på gårdspladsen på Karpenhøj, og mangelkampen sættes i gang.
Kl. 13.00 Imens de unge er undervejs udenfor, er der foredrag med Kirsten Nordahl, PAS-konsulent i Region Syddanmark, for forældrene i pejsestuen:
- „Passer det, jeg er rigtig?“**
- Forestillingen om at være forkert er invaliderende og forstyrrende for hensigtsmæssig, god og kærlig kontakt, både til sig selv og andre mennesker. For et menneske, der er blevet kasseret og forladt, er det lige til højrebænet at komme i tanker om forkerthed.
- Foredraget indkredser identitet og udvikling, selvværd og selvstøtte, især hvordan det udspilles i teenageårene og belyser overlevelsesstrategier og støttemuligheder.
- Kl. 16.00 Mangelkampen afsluttes med kåring og præmiering af dagens vindende hold.
Kl. 16.15 Hvis vejret tillader det, er der fælles afslutning omkring bålet med pølser og snobrød.

Husk praktisk påklædning og fodtøj efter vejret.

Da vi har lejet faciliteterne til kl.12 søndag, vil der for de friske være mulighed for overnatning på lejrpladsen i sheltere. Aftensmad og morgenmad er for egen regning. Plads til 30 pers.
Der skal sendes en separat tilmelding til overnatning til Jeanette Lyk med navn og deltagerantal.

Pris pr. person kr. 75,00 – Prisen inkluderer: Mangelkamp inkl. instruktører, foredrag for forældrene og lidt fortæring.
Tilmelding på mail til Jeanette Lyk: adoption.lyk@profibermail.dk
Tilmeldingen er først bindende, når beløbet er i indgået på:
Reg.nr.: 1917 konto nr.: 8966-382-636

Husk ved tilmeldingen at opgive alder, køn og oprindelsesland på jeres teenagere, da vi forsøger at lave holdinddelingen på forhånd.

Mangelkamp

- En kampplads for de kvikke, de stærke, de kloge, de langsomme og de hurtigere.
- Med afsæt i fysiske og mentale opgaver udfordrer, konkurrerer og kæmper hold mod hinanden.
- Alle kan deltage – det handler om højt humør, samarbejde, åbenhed og at turde prøve.

Vi glæder os til at se rigtig mange, LF-Gudenåen og LF-Østjylland

En aften for os adoptivforældre, vores børns pædagoger og deres skolelærere:

Positiv psykologi

– Familieliv og samarbejde mellem adoptivforældre, pædagoger og lærere om det adopterede barn

Den 15. maj 2012 kl. 19 - 21:30 i Valby Kulturhus, Valgårdsvej 4-8, 2500 Valby

Ligesom professionelle pædagoger og lærere er moderne forældre på mange måder både mere privilegerede og under større pres, end de nogensinde har været. Det er af stor vigtighed at kombinere disse to forhold rigtigt, så pres transformeres til positive oplevelser frem for stress. Hermed stiger sandsynligheden for at ting lykkes.

Dette kan umiddelbart lyde eksotisk, men det er først og fremmest rationelt, fordi mennesker yder mere og bedre, hvis de har det godt. Det videnskabelige grundlag for dette træder stadigt tydeligere frem og er i vid udstrækning samlet i det nye videnskabelige initiativ „Positiv Psykologi“.

Universitetslektor Hans Henrik Knoop, som også er formand for European Network of Positive Psychology, vil fortælle om, hvordan de mange nye indsigter kan udnyttes i hverdagen med særlig henblik på forældre til adoptivbørn og deres samspil med professionelle omkring barnet.

Pris pr. deltager: 75 kr. (incl. 1 øl eller 1 vand)
Indbetaling på GEA's konto: reg. 1551 konto 60032610
(husk at skrive dit navn i tekstfeltet hos modtager)

Tilmelding senest den 8.5.2012

Tilmelding til GEA's kasserer Gitta Wörtwein på geagitta@gmail.com (Evt. spørgsmål rettes til GEA's formand, Charlotte Knop på 26 14 48 42 eller på e-mail: charlotte.knoop@yahoo.com)

Læs evt. en introducerende artikel om børns lyst til at lære her:

1. www.skolemaelk.dk/foraeldre/mit-skolebarn/laering/naar-lysten-til-at-laere-overlevermoedet-med-skolen/
2. Knoop, H. H. (2002). Leg, læring og kreativitet – hvorfor glade børn lærer mere. (Aschehoug)
3. Knoop, H. H. & Lyhne, J. (red.) (2005). Et nyt læringslandskab – Flow, Intel-ligens og det gode læringsmiljø. (Dansk Psykologisk Forlag)
4. Knoop, H. H. (2006). Når lysten til at lære overlever mødet med skolen. I: Hejgaard, J. et al. Mit barn skal i skole. (Mejeriforeningen, Rådet for Større Færdselsikkerhed og Skole & Samfund)
5. Knoop, H. H. (2007). Wise Creativity and Creative Wisdom. In: Craft, A., Gardner, H. & Claxton, G (eds.) Creativity, Wisdom and Trusteeship. Thousand Oaks (Corwin Press)

Susan Hart-inspireret aften

Tirsdag den 22. maj 2012 kl. 19.00 – 22.00 i Valby Medborgerhus

I Adoption & Samfund København, har vi længe ønsket at holde en foredragsaften med udgangspunkt i Susan Harts teorier om tilknytning i forhold til hjernens udvikling. Det er derfor med stor glæde, at vi i samarbejde med Adoption & Samfund Nordsjælland slår denne aften op, hvor Marie Olsen-Kludt vil berige os indenfor emnet samt bygge bro til therplay, som er en terapiform, der tager udgangspunkt i Susan Harts teorier. Marie Olsen-Kludt er pt en af de psykologer i Danmark, der er længst inden for denne uddannelse, og hun er en stor kapacitet på området. Hun har derudover kendskab til adoptionsområdet fra sin tid som PAS-konsulent og egen praksis.

Marie skriver om aftenen:

Fejlregulering i den tidlige relationsdannelse

I gennem det seneste årti er den viden, som omhandler børn og deres følelsesmæssige og sociale udvikling blevet kraftigt nuanceret via den teoretiske og empirisk velfunderede brobygning, der har fundet sted mellem den nyeste hjerneforskning, tilknytningsteori og udviklingspsykologi – også kaldet neuroaffektiv udviklingspsykologi. Denne nye viden åbner op for uanede udviklingsmuligheder i forhold til børn med alvorlige følelsesmæssige og sociale vanskeligheder. Det er denne nyere teori

og viden om betydningen af forstyrrelser i den helt tidlige relationsdannelse hos børn, der vil være det teoretiske afsæt for denne temaaften.

Størstedelen af aftenens program vil således handle om at introducere deltagerne til nøglebegreberne i denne forståelse. Sidste del af aftenens program vil handle om den neuroaffektive forståelse i praksis. Denne praksisform, også kaldet therplay, bygger på kontakt og afstemning baseret på de naturlige interaktioner af sunde interaktioner mellem forældre og barn. Metoden er rettet mod at styrke sikker tilknytning og evnen til at synkronisere sig med andre og fører til større psykisk og social fleksibilitet.

Temaaftenen vil veksle mellem teoretiske oplæg, filmklip med fokus på kontakt og samspil, leg samt drøftelser i plenum.

Betaling (100 kr. pr person) og tilmelding på hjemmesiden senest den 8. maj 2012.

www.koebenhavnadoption.dk

Vi glæder os til at se Jer!

Generalforsamling i lokalforeningen Københavns omegn

Søndag den 2. september 2012 kl. 14-16.30 Vi mødes ved Nybro kanoudelejlning.

Hygge med børnene i dejlige omgivelser sætter rammerne for din lokalforenings generalforsamling.

Kom til generalforsamling i din lokalforening og støt op om foreningens arbejde. Hvis du bor i Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre eller Vallensbæk, tilhører du lokalforeningen Københavns omegn og kan have indflydelse på, hvad der skal foregå i DIN lokalforening.

Vi starter ved Nybro kanoudelejlning, hvorfra vi sejler ud i kanoer. Målet er Frederiksdal Fribad ved Furesøen. Her holder vi pause, får en kop kaffe og et stykke kage, mens vi holder generalforsamling. De, der ikke deltager i generalforsamlingen, kan sejle en tur, spille bold eller bare slappe af på græsset med børnene.

Efter generalforsamlingen sejler vi tilbage til Nybro kanoudelejlning, hvor vi forventer at være kl. 16.30.

Dagsorden for generalforsamlingen:

1. Valg af dirigent
2. Valg af 2 stemmetællere
3. Valg af referent
4. Formandens beretning
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab
6. Valg til bestyrelsen. Bemærk, at hele den nuværende bestyrelse ønsker at genopstille.
7. Indkomne forslag (Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest den 30. august 2012)
8. Valg af delegerede til landsgeneralforsamlingen i november 2012
9. Valg af revisor og suppleant.

Af hensyn til reservation af kanoer mv. beder vi dig give en uforpligtende forhåndstilmelding til mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk senest søndag den 26. august 2012.

Bestyrelsen for Københavns Omegn

Sommerarrangement i Andelslandsbyen Nyvang

Søndag den 10. juni kl. 10.00 på Oldvejen 25, 4300 Holbæk

Vi mødes ved Informationen, der ligger ved P-pladsen på alléen op til Nyvang.

Nyvang er et kulturhistorisk museum, der ligger i naturskønne omgivelser 5 km fra Holbæk. Museet dækker perioden 1870 – 1950, som var de år, hvor andelsbevægelsen var en del af dagligdagen på landet.

På Nyvang skal vi blandt andet se, hvordan man før i tiden levede på et husmandssted. Der er både grise, køer, høns m.m., og i køkkenet bliver der brygget kaffe på Madam Blå og lavet skønne egnsretter, og måske er man heldig at få en smagsprøve! Vi skal også besøge Mejeriet, Forsamlingshuset, Kirken, Smeden, Savværket, Slagteren, Bageren og meget, meget mere.

Læs mere her: www.andelslandsbyen.dk

Dagens program:

- Kl. 10.30 Guidet tur rundt i Andelslandsbyen i hestevogn, hvor vi gør stop ved de forskellige seværdigheder. Vil man ikke køre i hestevogn, kan man tage turen til fods.
- Kl. 12.30 Er den guidede tur slut, og vi mødes alle på et aftalt sted og spiser den medbragte mad sammen. Når madpakkerne er spist, og vi har hygget os sammen, kan man frit gå rundt i området og se nærmere på nogle af seværdighederne. Der er også en legeplads (kaldet Aktivitetspladsen), hvor børnene kan hygge sig.
- Kl. 17.00 Lukker Nyvang

Deltagerpris:

- Voksne & børn over 12 år: kr. 50 (normalpris kr. 100)
Børn 4-12 år: Gratis (normalpris kr. 50)
Små børn 0-3 år: Gratis

Tilmelding:

Tilmeldingen er bindende og skal ske SENEST den 25. maj 2012 til: Lene.Borg.2B@gmail.com
Husk at der samtidig skal indbetales deltagergebyr til vores konto 0520-438918

I tilmeldingsmailen skal der oplyses navn, medlemsnr., mobilnr. samt børnenes alder ved tilmeldingen, så vi kan bestille det korrekte antal billetter!

Nogle børn er bange for heste, så hvis I ikke vil køre i hestevogn, må I gerne skrive det i mailen.

Såfremt du har nogle spørgsmål til arrangementet, kan du enten sende en mail eller ringe til formand Lene Borg på tlf. 40 60 92 01

Vi glæder os rigtig meget til at se en masse af vore medlemsfamilier til en dejlig dag i Nyvang!

*Mange hilsner og på gensyn,
Bestyrelsen i LF Midt- og Vestsjælland*

Marius er født Colombia. Her er han på ferie i Norge - og har fået norsk bunad på!

MATERIALE FRA FORENINGEN

Adoption & Samfund udgiver en række pjecer om adoption og adopterede. For eksempel: Når adoptivbørn skal passes, Adoptivbarn i klassen, Adopteret og voksen og Adoptionsrådgivning – før, under og efter adoptionen.

På www.adoption.dk under „Få råd og hjælp“ kan du se alle udgivelser fra foreningen og finde rådgivning og information om adoption generelt. Her kan du hente pjecerne som pdf, eller du kan bestille dem hos sekretaer@adoption.dk.

På www.adoption.dk kan du også læse foreningens blade, som rummer artikler og temanumre om alt fra henterejser og skolestart til sent adopterede børn.

På <http://litteratur.adoption.dk> finder du en liste med litteratur om emner med relation til adoption.

Kom til informationsmøde i Adoption & Samfund:

At blive en familie – oplysning om adoption

Infoaften for måske kommende adoptanter afholdes
onsdag den 9. maj 2012 kl. 18:30 til ca. 21:00 på
Gladsaxe Hovedbibliotek, lokale nr. oplyses ved
tilmelding.

Kom og hør om godkendelsesprocessen og mød en adoptivfamilie,
der vil fortælle om det at adoptere.

Der vil være mulighed for spørgsmål både i åbent plenum og per-
sonligt til en repræsentant fra Statsforvaltningen, så kom og bliv
klogere på det med adoption. Vi glæder os til at se jer.

Der vil blive serveret sandwich, vand/øl og kaffe/te gratis.

Man finder Gladsaxe Hovedbibliotek på:
Søborg Hovedgade 220
2860 Søborg.

Uforpligtende tilmelding til Marianne Rishede **senest den 23 april
2012** på mailadressen: marianne.rishede@get2net.dk

Arrangementet afholdes af Københavns Omegn,
men alle er velkomne!

Olivia, knap 3 år, født i Etiopien. På en bænk foran Skarrildhus.

ANNONCE

PSYKOTERAPEUTISK KLINIK

TEMA-EFTERMIDDAG

“PASSER DET, AT JEG ER RIGTIG?”

Om skam, skyld og forkerthed – kraftfulde medspillere i den
adopterendes liv. For alle med interesse for adoption, den
adopterede og det adoptionspecifikke.

Lørdag den 4. februar 2012 fra kl. 14.00 til 16.30, Ribe.
(Tilmelding)

Psykiater
Kirsten Nordahl

e-mail: kirstennordahl@gmail.com
www.kirstennordahl.com
Tlf. +45 40 20 15 81

Dag-, aften- og weekendkonsultation, Ribe

ANNONCE

Terapi for adopterede børn og unge

Kunstterapi • Sandlegsterapi
Spædbørnsterapi • Vejledning

Jenny Vejbæk

Kunstterapeut / Sandplayterapeut Holstebro
Tlf. 41 42 21 21, hverdage 8.30 - 9.30

„Barnets historie, hvordan, hvornår og hvorfor“

Den 5. februar afholdt A&S Østjylland arrangementet
„Barnets historie, hvordan, hvornår og hvorfor“.

Bestyrelsen havde ofte diskuteret, om emnet kunne blive til
et arrangement, da flere havde efterspurgt arrangementer
om barnets historie. Vi var dog altid strandet på indfalds-
viklen. Malene Fenger-Grøndals bog „Kan man spise softice
med pinde“ og en snak med Ina Dygaard gav os pludselig
en anden indfaldsvinkel – workshopmodellen. Vi blev hur-
tigt enige om, at vi også ville have den psykologiske vinkel
på, og der faldt valget på PAS-konsulent Anna Wejdemann.
Foruden Anna var vi så heldige at både Ina og Malene syntes
om workshopidéen og gerne ville deltage.

Workshopmodellen gjorde, at arrangementet blev for en
lille sluttet flok på 32 deltagere, som blev fordelt i tre grupper
efter børnenes alder. De tre oplægsholdere lagde an med et
lille oplæg således, at deltagerne på forhånd fik lidt kendskab
til, hvad de tre havde på hjerte.

Herefter besøgte grupperne de tre på skift i en halv time.
I de korte pauser, der var, når der blev skiftet lokale, og i den
indlagte kaffepause, blev der snakket og summet på kryds
og tværs. De små grupper på 8-10 pers. i hver gjorde, at der
hurtigt kom en snak/diskussion i gang om de udfordringer,
vi hver især har og står i, og indbyrdes i grupperne blev der
skabt en vis fortrolighed, som ikke kan skabes i et stort forum.
Efterfølgende var der ros til de tre oplægsholdere og arrange-
mentformen, da den fremmede spørge- og diskussionslysten.

Molly er gået i køkkenet. Hun er 12 år og født i Vietnam.

BILLEDER TIL BLADET

Vi vil meget gerne have billeder af jeres børn til at bringe i vores blad. Send venligst max. 3 billeder ad gangen. Husk at oplyse navn, land, alder, adresse og lignende. Billederne skal være i høj opløsning (min. 1 MB).

Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på Adoption & Samfunds hjemmeside.

Billederne skal sendes til:
bladet@adoption.dk

Venlig hilsen Redaktionen

RETTELSE

I sidste nummer bragte vi en annonce for „Bedsteforældrekursus“. Desværre var datoen for arrangementet i Skælskør ikke korrekt. Den rigtige dato er den 21. april 2012 – vi beklager.

ANNONCE

Kulturrejse til Korea

Grupperejse d. 6. - 20. oktober 2012

Korea Klubben tilbyder i samarbejde med Meari Travel kulturrejser henvendt til adopterede og adoptivfamilier.

Unikt og familievenligt rejseprogram skræddersyet til en gruppe på 15-20 deltagere med koreansk guide, dansk rejseleder, egen bus og kvalitetsindkvartering.

REJSE INFOMØDER

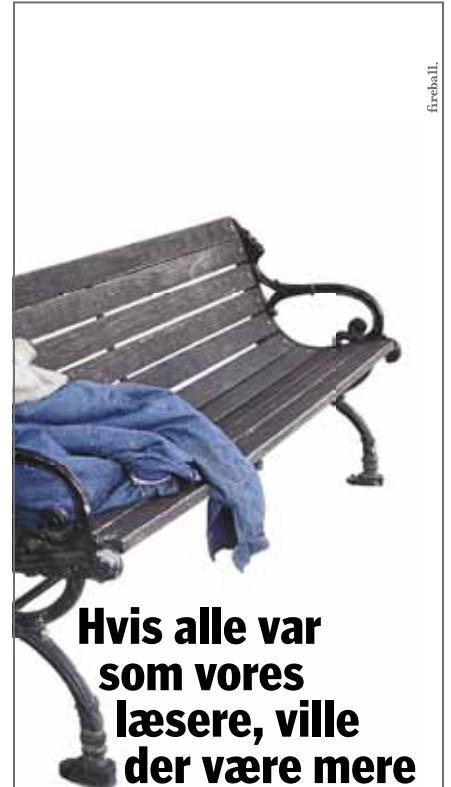
Vi afholder jævnligt infomøder om rejsen.

For yderligere information og tilmelding kontakt:
kulturrejse@koreaklubben.dk

Læs mere om kulturrejsen på: www.koreaklubben.dk

MEARI TRAVEL
Specialist on Korea Travel

**Hvis alle var
som vores
læsere, ville
der være mere
overskud til
Underdanmark**

Kom i medmenneskeligt selskab i 4 uger. Gratis.

Der laves prisvindende film og skrives anmelderroste bøger om manden på bænken, men spørger du vores læsere, er det ikke nok. Statistikken viser, at 74,7%* af Informationslæserne synes, der burde gøres mere for at udligne forskellen mellem rig og fattig. Det smitter af, hvis ikke på realiteterne, så på os.

Vil du oplyses og udfordres af en avis, der sætter en ære i altid at gå et spadestik dybere? Prøv et gratis og uforpligtende abonnement, der stopper af sig selv efter 4 uger.

Besøg Information.dk/4ugergratis,
ring 70101930 eller SMS 'TILBUD' til 1241

*IndexDK/Gallup Marketing 1.H 2011

Information udkommer mandag til lørdag. Tilbuddet gælder til 15.05.2012 og gælder kun husstande i Danmark, der ikke har abonneret de seneste 12 måneder. Prøvetilbuddet er gratis og uforpligtende. Avisen stopper automatisk efter de 4 uger. Sms koster 0 kr. + alm. sms-takst, betaling via mobilregning. Udbydes af Information, Store Kongensgade 40C, 1264 København K.

Information

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider.
Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland

Nordjylland

Else Jungersen Overbye, Parallelvej 12, Nørhalne, 9430 Vadum
Web: <http://nordjylland.adoption.dk>
Mail: nordjylland@adoption.dk
Tlf.: 98 17 17 11

Lokalforeninger i Region Midtjylland

Gudenåen

Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted, 8800 Viborg
Web: <http://gudenaen.adoption.dk>
Mail: gudenaen@adoption.dk
Tlf.: 86 64 61 72

Vestjylland

Charlotte Christensen, Ringkøbingvej 1, 7400 Herning
Web: <http://vestjylland.adoption.dk>
Mail: vestjylland@adoption.dk
Tlf.: 97 21 18 78

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet
Mail: oestjylland@adoption.dk, tlf.: 86 29 76 63

Lokalforeninger i Region Syddanmark

Sydvestjylland

Jørn K. Pedersen, Prangeager 38, 7120 Vejle Øst
Web: <http://sydvestjylland.adoption.dk>
Mail: sydvestjylland@adoption.dk
Tlf.: 60 82 04 35

Sydøstjylland

Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekro
Mail: sydoestjylland@adoption.dk
Tlf.: 74 69 38 13

Fyn

Sanne Pedersen, Lundsbjergvej 38, 5863 Ferritslev
Web: <http://fyn.adoption.dk>
Mail: fyn@adoption.dk
Tlf.: 65 97 22 97

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Pia Thomsen, Faunedalen 12, 4700 Næstved
Mail: sydsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 31 72 01 02

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk
Web: <http://midtogvestsjaelland-adoption.dk>
Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden

København

Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby
Web: <http://koebenhavn.adoption.dk>
Mail: koebenhavn@adoption.dk
Tlf.: 36 16 87 25

Københavns Omegn

Elisabeth Rolffes Becker, Trongårdsvej 13A, 2800 Lyngby
Web: <http://koebenhavnsomegn.adoption.dk>
Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Tlf.: 45 88 06 01

Nordsjælland

Sofie Bay, Falkenbergvænget 30, 3140 Ålsgårde
Mail: nordsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 25 62 46 25

Bornholm

Hanne Nielsen, Anhøjvej 6, 3700 Rønne
Mail: bornholm@adoption.dk
Tlf.: 56 47 08 12

LANDEGRUPPER

Bolivia

Anette Buch-Illing, buch-illing@privat.dk
Aase Wodstrup Jensen, aase.wodstrup@mail.dk
Katinka Hoydal, hoylysdal@mail.dk
www.landegruppe-bolivia.dk

Bulgarien

Bo Persson
fam.persson@gmail.com
<http://bulgarien.adoption.dk>

Burkinagruppen

Benedikte Lohse
Kollundvej 38 Kastrup, tlf. 60 17 13 16
bmlohse@hotmail.com

Colombia

Ann Geertsen
Faksingevej 7, 2700 Brønshøj, tlf. 29 76 71 62
www.hola.dk

Danmark

Lau Rasmussen
tlf. 64 82 55 56 / 29 86 55 56
www.danskadoption.dk

Ecuador

Jens Reiermann
Englystvej 46, 3600 Frederikssund, tlf. 31 64 11 13
jens@reiermann.dk, www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær
tlf. 86 29 20 28
jensld@mail.dk, www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen
tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

www.hvideruslandklubben.dk

Indien

Svend Erik Holm
tlf. 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen
tlf. 97 17 31 01

Kina

Michael Johansen
Tandervej 45, 8320 Mårslet, tlf. 86 78 27 22
kontakt@kinaforeningen.dk, www.kinaforeningen.dk

Koreatrolde (Landegruppe for Sydkorea)

Sisse Jacobsen, Engdraget 25, 3450 Allerød
tlf. 30 23 34 08
koreatrolde@koreatrolde.dk, www.koreatrolde.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor
tlf. 75 65 48 36
hanne.veis@adr.dk

Nigeria

Formand: Maija-Liisa Kylmäluoma Pedersen
Mail: kippis@mail.dk, tlf. 25 18 83 71
Medlemskontakt: Yvonne Hegaard Hansen
Mail: yvonnehegaard@hotmail.com, tlf. 29 64 17 04
www.nigeriaadoption.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg
Æblehaven 1, 3400 Hillerød, tlf. 48 25 05 95
bgv@pharmexa.com

Rumænien

Lars Birk Sørensen
tlf. 86 41 51 13
larsbirk@skylinemail.dk, www.rumania.adoption.dk

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Flemming Bratved
Gårdager 10, 2640 Hedehusene, tlf. 46 56 30 18
flemming@bratved.dk, sri-lanka.adoption.dk

Sydafrika

Laila Broberg
Rebekkavej 12, 1. sal, 2900 Hellerup, tlf. 61 79 48 08
landegruppesydafrika@gmail.com
www.landegruppesydafrika.dk

Thailand

Ebbe Møller
tlf. 45 79 24 46 / 40 64 55 84
ebbemoeller@yahoo.dk

Tjekkiet

Anne-Lise Balle
tlf. 66 14 31 95
tjekkiet@adoption.dk

Vietnam

Jeanett Stefansen
Teglværksbakken 31, 2900 Hellerup, tlf. 35 55 78 74
jeanettjeppe@gmail.com
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Annette Havemann Linnet, tlf. 49 19 09 13
Hanne Juhl Holm, tlf. 26 36 27 23
www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia – Fanas venner

Ulla Gehlert, Julagervænget 22, 5260 Odense S,
tlf. 66 15 10 98, sugehlert@yahoo.dk

Eneadoptanter (GEA)

Gitta Wörtwein, tlf. 40 93 11 03
geagitta@gmail.com

Børnehjemmet Palna, Indien

Mette Thomsen, tlf. 38 28 50 25

RÅD G I V N I N G S G U I D E

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som gerne lægger øre til din historie og kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden i øvrigt.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem.

Bemærk, at faglige rådgivere og forælderådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Generelt vil det være mest belejligt, hvis I ringer efter kl. 20.

SAGSRÅDGIVERE

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption til adoptionsbevillingen er givet.

Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk.

For egentlig rådgivning i adoptionssager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

<i>Claus Stenmose</i>	59 44 14 32
<i>Mie Olesen</i>	36 45 02 08
<i>Josie Køhlert</i>	43 64 70 10
<i>Annikе Kjør Hansen</i>	35 82 35 43
<i>Bente Romanoff</i>	33 22 88 68
<i>Janet Majlund</i>	40 58 66 66

FAGLIGE RÅDGIVERE

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Læge

Besvarer spørgsmål, der vedrører helbreds- og handicapforhold hos såvel adoptionsansøgere som barn i forslag og adopterede.

<i>Jens Bertelsen,</i>	23 45 49 97
<i>E-mail: musaeus@dadlnet.dk</i>	
<i>Ida Bjerrum Bach</i>	25 78 41 24
<i>E-mail: ibb@dadlnet.dk</i>	

Sundhedsplejerske

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces og almindelige reaktionsmønstre f.eks. vedr. søvn, måltider, pusling og bad. Hvordan hjælper man sit barn igennem overgangen fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

<i>Gitte Korsholm Jørgensen</i>	60 12 22 57
---------------------------------	-------------

Pædagogisk konsulent

Rådgivning i forbindelse med institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

<i>Gitte Stæhr Larsen</i>	48 24 51 55 / 31 16 69 51
---------------------------	---------------------------

Pædagog

Rådgivning i forbindelse med barnets/børnernes start i institution og dagpleje samt eventuelle vanskeligheder i institutionen/dagplejen.

<i>Rie Østergaard</i>	97 22 12 87 / 22 43 91 52
<i>Charlotte Christensen</i>	91 21 18 78
<i>E-mail: charlotte@sircus.dk</i>	
<i>Telefontid</i>	kl. 20.00 - 21.00

Speciallærer

Rådgiver hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgssvigtede børn.

<i>Pia Robinson</i>	21 66 76 18
<i>E-mail: pia-robinson@hotmail.com</i>	

Talepædagog og speciallærer

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

<i>Irene Bjerregaard</i>	27 12 93 07
<i>Lise Jensen</i>	20 96 39 00
<i>E-mail: stinne_odder@hotmail.com</i>	

Psykolog

Rådgiver unge og voksne adopterede og adoptivfamilier. Herudover kan psykologen medvirke til at viderefremme eventuelle behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

<i>Birgit Cederholm</i>	44 44 33 82
-------------------------	-------------

Socialrådgiver

Tilbyder råd og vejledning om det at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, rådgivning om lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistår med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

<i>Lise Rytter Krogh</i>	51 22 07 68
--------------------------	-------------

Socialpædagog og lektor i pædagogik

Tilbyder råd og vejledning til adoptivforældre vedr. mindre dagligdags udfordringer eller større vanskeligheder vedr. opdragelse og familieliv. Bedst efter kl. 20.30, eller skriv gerne en mail, hvor vi aftaler dag og tidspunkt for samtale.

<i>Jette Eriksen</i>	36 49 84 40 / 22 54 60 53
<i>E-mail: jee@ucsj.dk</i>	

Adoptionslinjen

Tilbyder råd og vejledning om søgning af biologisk ophav; motivation, kontakt, søgningsproces samt tiden efter et evt. møde. Generel snak om det at være adopteret i Danmark. Aftale/rådgivning via e-mail eller Skype foretrækkes.

<i>E-mail: a.kibsgaard@gmail.com</i>	
<i>Skype navn: adoption.kibsgaard</i>	
<i>Navn: Ane Rin Kibsgaard</i>	

FORÆLDRERÅDGIVERE

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Adoption af præmature børn

Rådgivning om det at få et præmaturo barn i forslag eller at have et præmaturo barn.

<i>Trine Boardman</i>	46 37 07 08
-----------------------	-------------

Ventelistefrustrationer

Rådgivning, når man er i adoptionsforløbet og oplever frustrationer, fordi forløbet ikke går som forventet, eller når det er vanskeligt at klare ventetiden.

<i>Jan og Anette Mark</i>	51 32 39 76
---------------------------	-------------

Tab af barn i forslag

Rådgivning som hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

<i>Janne Skov</i>	66 13 63 02
-------------------	-------------

Adoption af danske børn

Rådgivning om anonym adoption af danske børn.

Rådgivningen vejleder ikke i forbindelse med familie- eller stedbarns adoption.

<i>Fam. Behmer</i>	64 82 62 20
--------------------	-------------

Adoption af danske børn uden samtykke, åbne eller lukkede adoptioner

Rådgivningen er baseret på erfaringer med adoption af danske børn uden samtykke og med plejeanbringelse med henblik på senere adoption.

Henvendelse sker via psykologrådgiveren eller rådgivningskoordinatorene (se andetsteds).

Adoption af større børn

Rådgivningssamtaler samt mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp omkring de problemer, der kan være forbundet hermed.

<i>Anne Marie Poulsen</i>	28 29 26 18
<i>E-mail: amfp@pbhome.dk</i>	

Skoleproblemer

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

<i>Janet Majlund</i>	40 58 66 66
<i>E-mail: janetmajlund@ofir.dk</i>	

Netværk for „fravalgte“ adoptivforældre

Forældre, som ikke længere kan få kontakt med deres børn eller kun har en meget anstrengt kontakt.

<i>Kirsten og Flemming Andersen</i>	86 28 16 07
-------------------------------------	-------------

Eneadoptanter/GEA

Gruppen af EneAdoptanter, GEA, tilbyder enesøgere rådgivning før, under og efter godkendelse samt efter hjemtagelse af barn. Endvidere har GEA faglige rådgivere, hvis udgangspunkt er eneadoption. GEA tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper på et hvilket som helst tidspunkt i adoptionsprocessen.

<i>Marianne Bonne</i>	23 60 34 82
<i>E-mail: mariannebonne@webspeed.dk</i>	
<i>Signe Hindsberger</i>	23 31 01 20
<i>E-mail: signhind@post7.tele.dk</i>	

ADOPTIONSKALENDER

Husk, du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen

Dato	Tid & Sted	Arrangement	Arrangør/kontakt
11.-13.5.2012	Hasmark Camping på Fyn	Generalforsamling og træf i weekenden 11.-13. maj 2012	Landegruppe for Sydkorea www.koreatrolde.dk
12.05.2012	Kl. 10.00 Århus C	HB-møde	
15.5.2012	Kl. 19.00-21.30 ca. Valby Kulturhus Valgårdsvej 4-8, 5. sal Valby	Positiv Psykologi: Familieliv og samarbejde mellem adoptivforældre, pædagoger og lærere om det adopterede barn.	GEA og LF København Tilmelding: Gitta Wörtwein: geagitta@gmail.com (skriv dit navn i tekstfelt) Brugerbetaling: 75,- som indskrives på reg. 1551 konto 60032610
22.5.2012	kl. 19.00 - 22.00 Valby Kulturhus Valgårdsvej 4-8, 5. sal Valby	Susan Hart inspireret aften Marie Olsen-Kludt taler om tilknytning i forhold til hjernens udvikling og om therapy. www.koebenhavnadoption.dk/arrangementer/Susan%20hart.html	LF København & LF Nordsjælland www.koebenhavnadoption.dk Pris kr. 100,- Tilmelding senest den 8.maj.
29.5.2012	kl.19.30. Fælleshuset Majsvænget 15, Malling	Invitation til en aften med andre adoptanter, hvor stort og småt kan vendes! Indholdet vil være en introduktion til, hvad netværk har betydet for os samt ideer til, hvordan man kan starte.	LF-Østjylland Man møder bare op.
9.6.2012	kl.12.30- ca.16 DGI Karpenhøj Natur- og Friluftscenar Dragsmurvej 12, Knebel	Mangekamp Mangekamp for de unge og foredrag med Kirsten Nordahl for de voksne. Se programmet her!	LF-Gudenåen og LF-Østjylland Tilmelding på mail til Jeanette Lyk: adoption.lyk@profibermail.dk
10.6.2012	Kl. 10.00	Besøg Andelslandsbyen Nyvang v/Holbæk Guidet rundtur i hestevogn med stop undervejs ved de forskellige seværdigheder! Er man ikke til heste, kan turen tages til fods! Læs mere om arrangementet her!	LF Midt- og Vestsjælland Lene Borg tlf. 4060 9201 Tilmeldingen er bindende og skal ske SENEST den 25. maj 2012 til Lene.Borg.2B@gmail.com
16.6.2012	Kl. 10.00 Hotel Trinity, Fredericia	HB-møde	
17.6.2012	Kl. 11-15	Sommerarrangement Mere herom senere	LF Sydvestjylland
24.-26.8.2012	Lyngborg Enebærvej 4 Ellinge Lyng Vig	Nigeriatræf i Lyngborg	NigeriaForeningen nigeriaadoption.dk/ Yvonne Hegaard Hansen: yvonnehegaard@hotmail.com
15.9.2012	Kl. 10-18.00 i Kolding	Bedsteforældrekursus	Familierapeut Michel Gorju Psykoaterapeut MPF Karen Fabricius Hansen Se nærmere på www.adoptionsraad.dk

Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk>
Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk

Forkortelser: HB = Hovedbestyrelsen, LF = Lokalforening

Frida Ju og hendes veninde Alberte. Frida Ju er 8 år og født i Kina.